

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

Nr. 11. V aastakäik

TEATAJA

1. juunil 1930. a.

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:	
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. . .	kr. 40.00
Poolaastas . .	" 1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodu 1-85	1/2 " . . .	" 22.00
Välismaale . .	" 5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 " . . .	" 12.00
Poolaastas . .	" 3.00	12—2 p. l.	Kaanekülgedel—kokkuleppe!	

SISU: Dr. Kienböcki aruanne. Kõikumised tööstuses ja kaubanduses. Prantsuse tolli korraldus kalakonservide kohta. Kaubandus-tööstuskoja 1929. a tegevuse ülevaade Kaubandus-tööstuskoja üldine tulude ja kulude aruanne. Kaubandus-tööstuskoja teateld. Koja nõukogu koosolekuft. Ärideregister. Majanduslikke teateld kodu- ja välismaalt. Tolliteateld. Välisbörssid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursiseld.

Dr. Kienböcki aruanne. Ettepanekuid maksureformi teostamiseks.

Jaan Taklaja.

I.

Kaheteistkümne iseseisvusaasta jooksul on meil juba kaks korda kusiud nõu välismaa asjatundjailt Eesti majandusliku seisukorra hiiudamiseks ja edaspidiseks korraldamiseks.

Esimest korda pöördus vabariigi valitsus 1924. a. septembris Rahvasteliidu rahandusosakonna poole ettepanekuga õppida kohal tundma Eesti majanduslikku seisukorda ja avaldada oma arvamine meie rahanduslike ja majanduslike raskuste kohta, mis tol ajal andsid end valusasti tunda.

1925. a. jaanuaris tulidki Eestisse Rahvasteliidu peasekretäri abi hra Avenol ja Rahvasteliidu majanduslike väljaannete osakonna toimetaja hra Lovedag, kes valitsuselt saadud andmete ning materjalide ja kohal konsulteeritud tegelaste informatsiooni alusel tegid oma kokkuvõtted, mille esitasid ka aruandena Eesti majanduslikust seisukorrast Rahvasteliidule.

Rahvasteliidu asjatundjate tollekorodne hinnang meie majanduslikust seisukorrast oli järgmine: praegune seisukord (1924. aasta), kui seda vaadelda tarviliku ettevaatusega, ei näita soodsate sümptomide puudumist. Suuri edusamme on tehtud uute asunduste korraldamisel ning piimasaaduste väljavedu näitab alalist tõu-

su. Aga enne kui seisukorda võib lugeda normaalseks, tuleb vahendada Eesti Panga lahendamata krediitide hulka, millega ta on koormatud. Samuti on vaja seda asutust reformeerida, ta muuta iseseisvaks emissiooni keskpangaks ja edasi tuleb rahatsirkulatsioon viia üle kindlale alusele.

Konkreetsete ettepanekutena esitasid Rahvasteliidu asjatundjad Eesti Panga ümberkorraldamise kava, mille sihiks on täieline rippumatus riigist ja lahutamine rahaministeeriumist.

Teiseks soovitati asutada hüpotekaarinstiituut, mille ülesandeks oleks pikaajaliste laenuoperatsioonide toimetamine, mida tol ajal teostati veel valitsuse poolt viimase juhtnõõridel.

Need sooviavaldused aktsepteeriti ja srudeti ka täita Rahvasteliidu vastutusel saadud välislaenu abil. Eesti Pangast on meil saanud iseseisev emissioonipank ning pikaajalised laenud on koondatud Pikalaenu Panka. Seega oli tehtud esimene samm rahanduspoliitika plaanikindlaks korraldamiseks ning majanduselu normaalsele roopaile juhtimiseks.

Ligi kuue aasta pärast on meil küsitud välismaa asjatundjailt uuesti nõu majanduselu korraldamiseks. See kordseks ekspordiks oli hra

majandusminister valinud end. Austria rahaministri dr. Kienböcki, kes lihavõtt-pühade ajal tutvus Eestis tarvilise materjaliga ning on nüüd saatnud oma aruande, mille majandusminister tüükilt on teinud kättesaadavaks asjast huvitatuile.

Dr. Kienböckilt küsiti nõu esimeses järjekorras meil kavatsetava maksureformi kohta. Ühenduses maksureformi küsimuse harutamiseks on aga dr. Kienböck võtnud ligemale vaatlusele ka rea teisi küsimusi, mis on tihedasti seotud maksudega.

Dr. Kienböcki aruande põhialusteks ja lähtepunktideks osutuvad riigi eelarve koostamise vajadus netto-arvudes, valitsusaparaadi kulude vähendamine viimse võimaluseni ning otstarbekohasem maksude jaotamine.

Riigi eelarve koostamisel soovib dr. Kienböck jätta ära vahetegemine korraliste ja erakorraliste kulude suhtes. Kui on tegemist investeerimistega, siis võib neid väga hästi ära märkida eelarve üksikute rubriikide juures. Eriti tähtsaks uuenduseks soovib dr. Kienböck korda, et eelarvesse ülesvõetud ja riigikogu pleenumi poolt kinnitatud summasid ei saa tarvitada üksikud ministeeriumid oma äranägemise järele nagu seni, vaid nende väljaandmiseks on vaja erilist valitsuse otsust. Et majandusministril oleks alati kindel ja selge ülevaade üksikute ministeeriumide rahalisest nõudmisest, selleks soovitatakse n. n. priablite sisseseadmist, s. t. iga kuu teisel poolel teatavad üksikud ametkonnad majandusministeeriumile eeloleval kuul tarvismineva väljaminekute summa. Sellega oleks siis seotud sisse teatav majandusministeeriumi eelkontroll eelarves lubatud summade tarvitamise kohta teiste ministeeriumide ja ametkondade suhtes.

Edasi peab dr. Kienböck tarviliseks muuta senist riigikassa aruande korda ja selle kinnitamist riigikogus. Pole küllalt sellest, et riigi eelarve täitmise ja kassa aruanne esitatakse ainult teatavaks tähtpäevaks riigikogule vastuvõtuks, vaid riigikogu peaks sellele, näiteks hiljemalt kuue nädala jooksul, ka andma oma lõppotsuse.

Iseäranis suurte volituste andmise riigi väljaminekute kontrolli suhtes soovib dr. K. anda majandusministrile. Viimasel olgu veto-õigus kõigis väljaminekutega seotud küsimusis niihästi valitsuses kui väljaspool seda. Selle soovi avalduse teostamise puhul kujuneks valitsustes majandusministri koht kõige tähtsamaks, sest viimase seisukoht ja arvamine on seega alati kõige kaalumav.

Säärane majandusministri võimupiiride laiendamine ei kaivat sugugi vastu parlamentlikule

valitsussüsteemile, sest majandusminister on alati vastutav riigikogu ees ja viimane võib umbusalduse avaldusega ministri sundida oma kohalt lahkuma.

Maksureformi konkreetsete ülesannete kohta tähendab dr. Kienböck, et praegune kord nõuab uuendusi ning neid tuleks teostada kahes suunas: 1) vähendada otsekoheste maksude norme ja 2) maksustamine korraldada nõnda, et see majanduselu rõhuks võimalikult vähe.

Kui meil on kõneldud vahest tulumaksu ärajätmise võimalusest, siis ei poolda seda dr. Kienböck, vaid soovib tõsta ainult maksuvaba elatismiinimumi senisest normist kõrgemale umbes 50 % võrra, nimelt 600 ja 400 kroonilt 900 ja 600 kroonini aastas. Tulumaksu võiksid dr. K. arvates kindlapalgaliste juures igakuiste mahaarvamiste näol kasseerida sisse tööandjad.

Meie praegust ärimaksu süsteemi peab dr. Kienböck väga keeruliseks ja komplitseerituks, mida tuleks tingimata lihtsustada. Austria asjatundja on arvamisest, et ärimaksu süsteem tuleks korraldada nõnda, et tulumaksu kõrval tuleks ettevõtjal maksta maksu ainult ettevõtte majandusliku kasu järgi, mille maksustamise protsent oleks 5—6 ilma progressioonita.

Juriidiliste isikute maksustamises nõutakse ühtlasi norme. Ühetaoliselt tuleksid maksustada ühistegelised asutused, aktsiaseltsid ja omavalitsuste ettevõtted. Kui soovitakse ühistegelisile ettevõttele teha erisoodustusi, siis peaksid kooperatiivid piirduma ainult oma otsekohe eesmärgiga ning mitte astuma võistluse nende ettevõtetega, milliseid maksustatakse üldisel alusel.

Kui meil seniseks minimaalse maksustamise normiks osutus äriettevõtteilt 1 % tegevuskapitalilt, siis tuleks seda alandada $1\frac{1}{100}$. Puhaskasu pealt võetavad maksunormid tuleksid samuti ühtlustada ning seda piirata 12 %. Need ettevõtted, milliseid maksustatakse puhaskasu alusel, tuleksid vabastada teistest maksudest. Edasi tuleks dr. Kienböcki arvates võtta kaalumisele, kas mitte anda kapitali investeerimisele maksude alal teatavaid soodustusi, lubades rahvamajanduslikult kasulikele investeerimisele eriti kiire kustutamise, näiteks 2—3 aasta jooksul.

Tungival tarviliseks peetakse kinnisvaramaksu reformi. Dr. Kienböck soovib jätta hoopis ära riikliku kinnisvaramaksu ja piirduda linnas vaid omavalitsuse heaks võetava maksuga, mille aluseks oleks teatav protsent üürisummast. Viimasest arvatakse enne maksustamist maha keskmised korrashoiu kulud. Masinate ja sisseseadete maksustamine ei

tohiks milgi tingimusel sündida kinnisvara maksumise alusel.

Pärandusmaksu revideerimist soovivad dr. Kienböck teostada kolmes suunas: 1) maksumise tuleks kogu pärandus, aga mitte ainult kinnisvara ning väärtpabereid nagu seni, 2) kõrgendada pärandusmaksu maksuvaba miinimumi kuni 1000 kr. ja 3) vähendada maksunorme nii võrra, et ligemate sugulaste juures ei ületaks pärandusmaksu maar 5 % ja võõraste juures mitte üle 20 %. Juriidiliselt isikuil, kes teatavasti ei sure, tuleks isikute vahetusel võtta teatavat lisamaksu ekvivalendina pärandusmaksu arvamise alusel.

Meile uudsusena soovitatakse läbikäigumaksu sisseadmist, mis on mõeldud absoluutsena, s. t. ükski majanduslik subjekt, välj ja arvatud riik, pole sellest maksust vabastatud. Pikemalt selle maksu juures peatume ühes järgmises artiklis.

Kuna teatavate maksunormide vähendamise tulemusena vähenevad ka riigi sissetulekud, siis tuleb nende asemele leida uusi allikaid. Esimesena nimetab niisuguseks allikaks dr. Kienböck tubakamonopoli sisseadmist. Aga kas jätta tubakamonopol riigi kätte või rentida välja, see küsimus jäetakse lahtiseks ning dr. Kienböck ei taha ses suhtes võtta mingit kindlat seisukohta.

Edasi arvab dr. Kienböck võivat tõsta tolle suhkrule, soolale ja kakaole. Iseäranis madala leiab dr. K. olevat soola ja kakao tolli. Samuti soovitatakse tõsta õllelt võetavat maksu 25 % võrra.

Maksuaparaadi omavoli vastu ja kodanike kaitseks soovitatakse luua mingi finantskohtu tüüline asutus.

Riigiettevõtete suhtes, nagu post ja telegraaf, raudtee ja riigimetsad, ütleb dr. Kienböck, et nende praegune arvepidamine ei anna küllalt selget ülevaadet nende tulukusest. Riigiettevõtte paremaks kasutamiseks soovitatakse luua erilisi majanduslikke organisatsioone, kes neid kasutaksid ja juhiksid kommertsalustel. Selle mooduse juures jääks riigiettevõtete juriidiliseks omanikuks muidugi riik. Kui neid eriorganisatsioone luua aktsiaseltside kujul, siis oleks aktsiate omanikuks muidugi riik, kes ka nimetab siis oma poolt niisuguse ettevõtte juhtivad jõud. Iga säärane majandusorganisatsioon alluks tariifide suhtes riigivõimule, peaks aga ise hoolitsema oma personali pensionide ja amortisatsioonide eest. Edasi arvab dr. K., et meil raudteelaste üldarv nagu õpetajategi oma on paisunud üleliia suureks — seda arvu võidakse kindlasti vähendada. Dr. Kienböcki arvates võiks meil raudteelaste arvu vähendada 15 % võrra, kui võtta aluseks Lääne-Euroopa normid.

Lõpuks soovivad dr. Kienböck kaotada ära maaomavalitsused praegusel kujul ning nende ülesanded panna keskvalitsuse organitele. Seetõttu kasvaksid muidugi keskvalitsuse kulud, sest juure tuleb uusi funktsioone, ja samuti ka valla omavalitsuste väljaminekud. Üldsummas tõuseksid seega dr. Kienböcki arvates riigi kulud, mida nõuaks maaomavalitsuste ärakaotamise puhul keskasutuste ja vallaomavalitsuste laiendatud tegevus, kokku 3.200 tuhat kr., millele lisaks tuleb 1932. a. arvates võlgade protsendi katteks juure arvata 800 tuhat kr. — seega kokku 4 milj. krooni.

Läbikäigumaksust ühes tubakamonopoliga loodab dr. Kienböck võtta aga sisse aastas ümmarguselt 8 miljonit krooni. Riigi tulud tõuseksid veelgi, kui riigiettevõtted kommertsialiseeritaks.

Dr. Kienböcki aruandest järgneb, et kui talitada tema juhtnõuade järele, siis oleks meil aastas ülejääk ümmarguselt 4 milj. krooni.

Kui võrra oleksid aga dr. Kienböcki ettepanekud meil teostatavad ja läbiviidavad, selle juures peatume järgmises kirjutises.

Dr. Kienböcki aruandest järgneb, et kui talitada tema juhtnõuade järele, siis oleks meil aastas ülejääk ümmarguselt 4 milj. krooni.

Kui võrra oleksid aga dr. Kienböcki ettepanekud meil teostatavad ja läbiviidavad, selle juures peatume järgmises kirjutises.

Tallinna Vastastikku Vastutavate Ametnikkude Ühing

Tallinn, Väike Pärnu maantee 6. Kõnetraat (2)15-48.

Soovivad oma liikmeid vastutavateks ametnikkudeks, nagu: ärijuhtideks, raamatupidajateks, laeka- ja laduhoidjateks j. n. e. ning vastutab nende kätte usaldatud varanduste eest sellekohaste kõrkulepete järele.

Ühing on asutatud 1920. a. Vastutuskapital seisab Tallinna Börsikomitee valve all.

Tallinna Vastastikku Vastutavate Ametnikkude Ühing.

Kõikumised tööstuses ja kaubanduses.

Omaval ajal leidsid Ameerika saapavabrikandid, et meeste jalanõude läbimüük on tervelt ühe kolmandiku võrra vähenenud. Keskmiselt ostavad mehed seal nüüd 2 paari jalanõusid aastas, kuna aga enne maailmasõda mehed ostisid vähemalt 3 paari. Valitses üldine arvamine, et jalanõude läbimüügi vähenemise eest on vastutav autotööstuse suurenenud produktioon. Nüüd sõidetakse rohkem autodega ja käiakse vähem jala, ning selle tagajärjel antakse jalanõude eest ühe kolmandiku võrra vähem raha välja.

Kuid nõudmise vähenemine jalanõudest ei riiva üksnes saapavabrikante, vaid ka paljusid teisi, nagu saapanööri-, -silma- ja saapatööstuses vajaliste masinate valmistajaid, lõppeks ka parkaleid ning karjakasvatajaid, rääkimata veel tööliste hulkadest, kes saapatööstuses tegevad: need kõik saavad kannatada nõudmise vähenemisel. On otse imestamisväärne, kui kaugele ulatub raskuse laine ühes tööstuses ja kui paljud saavad selle tagajärjel kannatada.

Eelpool öeldu ei maksa aga naistekingade kohta. Hiljutine lühikeste seelikute mood määras naiste jalanõudele tähtsa osa naiste riietuses. Mood kirjutab ette, et jalanõud oleksid riietusega kooskõlas, järelikult — naiste jalanõude tööstureil pole karta nõudmise vähenemist.

Paljudele teistele vanadele tööstustele on aga naine lõõnud paradematu hoobi, millest nad üldse enam ei toibu. Nii on pidanud tootmise lõpetama juuksenõela-, kamm-, juuksevärgu-, korseti-, koetud alusdrukkute, puuvillaste sukade ja paljude teiste artiklite valmistajad. Ühel heal päeval pidid nad jõudma otsusele, et kõik, mis nad raske tööga aastate jooksul olid üles ehitanud, on üleöö varisenud kokku. Ühes muude esemetega, mis daamid meie päevil on kõlbmatuiks tunnistanud, on üle parda heidetud ka kirjade kirjutamine. Ükski naine ei kirjuta enam pikki, luulelisi kirju, mille poolest nad keskajal olid nii kuulsad. Seltskondlikku elu ei elata enam paberil. Aeg, mil naine pidi kirjutama 20—30 kutsekirja oma isiklikul postpaberil, saades nendele samapalju vastuseid, ainsama lõunasöögi puhul, on kadunud igavikku. Tänapäev korraldatakse see asi telefoniteel. Ja paberivabrikandid murravad pead, et leida postpaberile muud tarvitamisvõimalust.

Töösturid on pidanud ikka, et tagajärjekalt tegutseda, arvestama teatava riisikoga. Kuid meie päevil on see riisiko tunduvalt suurenenud: publiku kõikumised ja kindlusetud meeleolud ning kalduvused, tema harjumused ning riietus muu-

tuvad nii kiiresti, et tööstureil jääb väga vähe aega ja võimalusi oma tööstust uute nõudmistega kohaselt ümber korraldada. Rotatsioon, ladumismasin, elektervalgus, auto, raseerimisaparaat, pianola, — need kõik on kutsunud tööstuses välja suuri ümberkorraldusi. Kuid need kõik arenesid pikkamööda. Tänapäeva ärielu tempo tunnusemärgiks on aga peadpööratav kiirus, millega säärased leitud üksteisele järgnevad. Ja kui umeruttu publik need võtab omaks, näeme kujukalt, näiteks, radio levimisest, õhukumide tarvitusele võtmisest ja paljudest, paljudest teistest uudistest meie päevil.

Võib märkida peamiselt nelja liiki faktoreid, mis sunnivad tööstusi olema alaliselt valvel: kõigepealt mood (niivõrra, kui see tööstust mõjutab); uued leiud; kodanike harjumuste muutumised (mida põhjustavad mõnikord ka uued leiud ja isegi mood), ja viis, kuidas publik reageerib massilisele reklaamile. Majanduslikult on tähtsusetu, mida teeb paar inimest, kui aga kogu elanikkond teataval maal midagi teeb, avaldavad selle resultaatid automaatselt tuhandeis tööstusettevõtteis.

Kui 30 aastat tagasi paljud vabrikud valmistasid seelikuhoidjaid, mida vajasisid daamid selleks, et pikad seelikud tänavate poris ei määrduks, näis siin olevat tegemist pideva tööstusega, millel midagi pole karta. Vähehaaval hakkas see kaduma ja töösturid jõudsid oma ettevõtteid viia üle teiste esemete valmistusele. Kui see kõik oleks leidnud aset järelejäaaastail, siis oleks nende seelikuhoidjate kadumine olnud üheainsa sesooni küsimus. Praegusaja moe muutused on seevõrra kiired, et seeliku lühendamise paari jala võrra üheainsa sesooni jooksul ei üllata enam kedagi.

Teiseks tähtsaks faktoriks kaubanduse ja tööstuse kõikumises on uued leiud. Külma-vereliselt võtame omaks peaaegu iga päev midagi uut. „Vaata, seal on aeroplän“, ütleb isa oma kümneaastasele tütrele teatava uhkusega, tundes enda kuuluvust generatsioonile, kes on clanud õhulennu sünnipäevil. „Ei, isa,“ vastab uue ajajärgu laps, „see on hüdroplän.“

Publik avaldab imeväärset vastuvõtlikkust ja kalduvust kõige uue vastu ja selle põhjus on — reklaam ja massipsüühoo. Ja tööstus säärasel olukorras, ükskõik kui tarvitatav tema produktioon ka ei oleks, ei suuda hoida tagasi seda alati muutuvat moodi, maitset, harjumust, ning peab laskma asjadel minna oma rada. Ta peab magama kui tulejõrjuja täies varustuses, olles valmis iga silmapilk ennast olukorra järele

kohandama. Siidivabrikandid valvavad hoolega kunstiidi arenemist, telefonitehased peavad eksperimenterima raadioga, et igast uuest leidusest haarata kinni. Raseerimisaparaat on miljoneid mehi teinud iseraseerijaiks, seepki selle juure on teinud läbi väga mitmed muutused. Mis sünniks siis, kui kõik mehed otsustaksid kasvatada habemeid!?

„Peost suhu“ ostmine oli hädababinõu deflatsiooni-ajajärgul. Detailärid ostsid kaupa vähesel arvul, et hoida ära kahjud hindade langemisel. Tänapäev on see „peost suhu“ tunnus-

tuse leidnud kui terve ja normaalne äripoliitika. Kaupmees peab nüüd vähema arvu kaupa laos, ostab vähe aega enne müümist, vähemal arvul ja püüab rütem lahti saada kaupadest, mis omal ajal vanamoelistes kauplustes lamasid, kuni nad sõna täies mõttes muutusid antiikseiks. Tootmine ja tarvitamine on toodud üksteisele lähemale, aga tee vabriku ja korteri vahel on lühem. Vabrikant saab nüüd tarvitaja soovest kiiremalt teateid ja püüab ennast selle järele ka seada. Ei tee ta seda, pühib kiiresti edasirühkiv elu ta jäljetult.

Prantsuse tollikorraldus kalakonservide sisseveo kohta.

Tallinna kilud on üksikuis Pariisi ärides muugil ning isikud ja ettevõtted, kes kilusid on sisse vedanud, seletavad, et neist teatud määral on nõudmist. Hind üksikmüügil kõigub 6—7 frangi vahel karbilt. Toll on umbes 25 santiimi või 4 senti karbilt. Tallinnast on olnud järelepärimisi ning mõni saadeti on teel.

Igasuguste arusaamatuste ja pahanduste ärahoidmiseks on tungivald tarviline, et kõigile isikuile ja ettevõtetele, kes kilu ja teisi kalakonserve Prantsusmaale välja vedada kavatsevad, tehakse teatavaks, et Prantsusmaal on maksev järgmine tollikorraldus:

„Välismaa kalakonserve, aiavilja ja ploome võib Prantsusmaale tarvitamiseks, laoshoidmiseks, transiidiks ja läbikäiku laskmiseks tuua ainult sel korral, kui nad kannavad päritolumaa märki.

Kaupa sisaldava anuma kaane või põhja sellele osale, kus ühtki muud trükki ei ole, peab hästi-nähtavate ladina tähtedega, vähemalt 4 millimeetriliselt, välja- või sissesuruva templiga olema kirjutatud päritolumaa nimetus. (Näit.: Made in Estonia.)

Isikud, kes ültalähendatud kaupu seda mää-

rust rikkudes sisse toovad või päritolumaa nimetuse kustutavad või kaotavad, langevad 100—2000-frangilise trahvi alla.“

Kui Eestist mõni saadeti kalakonserve Prantsusmaale parale jõuab ja karpidele Eesti nimetust selle eeskirja kohaselt sisse pole surutud, siis pole mingisugust lootust, et see saadeti maale pääseks. Isegi hoiule ei võeta tollilattu nimetusest kaupa. Seda tuleb kauba-valmistajail pidada silmas.

Mis puutub üldiselt kilude ja muude kalakonservide väljaveosse, siis oleks soovitatav, et asjast huvitatud isikud ja asutised omavahel kaaluksid küsimust, kuidas luua organisatsioon või ettevõtte, kes väljaveo korraldaks nii, et sellest ainult tublid ärid osa võtaksid.

Oleme saanud järelepärimisi isikuilt, kes meie-teada kilu ega teisi kalakonserve ei valmistata ja kel ka muudu korralikku äriettevõtet ei ole, et neile soovitataks Prantsuse ärisid, kes sisseveost on huvitatud. Sääraseile järelepärimisile on meil raske teatada soliidseid ärisid, kes meie-teada sisseveost tõesti on huvitatud. Neid peame juhatama umbes samasuguste siinsete agentide juure.

Jüri Sammul, konsul.

Kaubandus-tööstuskoja 1929. a. tegevuse ülevaade.

Aruande-aasta jooksul pidas Koda 2 peakoosolekut: esimese 16. mail, mil kinnitati Koja aruanne 1928. a. eest, ja teise — 26. novembril, mil võeti vastu Koja eelarve 1930. a. peale ja moodustati Koja seaduse ja juhatuskirja kohaselt uus nõukogu, juhatus ja teised vastavad organid.

Koja nõukogu.

Aruande-aasta alul koostus nõukogu järgmiselt: esimees hr. K. Päts, abiesimees E. Säck,

liikmed: K. Koppel, M. Veber, P. Luksep, R. Tofer, J. Kops, G. Vatsel, C. Vachmann, V. Kustlov, O. Zimmermann, H. Neuhaus, A. Maanidi.

Koja peakoosolekul, mis peeti 26. novembril m. a. pärast uusi valimisi, kujundati nõukogu järgmiseks: hr. V. Hasselblatt, K. Koppel, J. Kops, J. Laidoner, P. Luksep, J. Martinson, K. Mikita, A. Miller, H. Orav, G. Sosaar, G. Vatsel, O. Zimmermann.

Nõukogu oma esimesel koosolekul, mis peeti

27. novembril m. a. valis nõukogu esimeheks hr. Joakim Puhki, abiesimeheks nõukogu liikme hr. G. Sosaare.

Aruande-aasta jooksul pidas nõukogu 12 koosolekut. Tähtsamaist küsimusist, mis nõukogus arutusel on olnud, tuleks nimetada järgmisi: 1) Tallinna sadama kombed, 2) veehädahohu vastu võitlemise küsimus Narvas, 3) väikeja kesktööstuse kutseesinduse küsimus, 4) haiguskindlustuse seaduse eelnõu, 5) rahvusvahelise kaubanduskoja konverentsist osavõtmise küsimus, 6) käsitööseaduse eelnõu ja käsitöökoja küsimus, 7) seaduse eelnõu kõlvatu võistluse vastu, 8) vahekohtu põhimäärused, 9) alaliste ekspertide põhimäärused, 10) Koja valimiste korraldamine, 11) riikliku võistluse küsimus eraettevõtjaskonnaga, 12) Narva hüdroelektrijaama kontsessiooni kava, 13) Koja juhatuskirja muutmise eelnõu, 14) eksportlaenude garantiide seaduse eelnõu, 15) osakaupa maksuga müügi seaduse eelnõu, 16) Eesti-Soome kaubalepingu revideerimise küsimus jne. Üldse oli Koja nõukogus harutusel ümmarguselt 60 küsimust.

Koja juhatus.

Aruande-aasta alul olid juhatuses: esimees hr. J. Puhk, abiesimees E. Rosenwald, liikmed: A. Ilves, H. Kolts, V. Kesker.

Pärast Koja uusi valimisi moodustati Koja juhatus järgmiselt: esimees hr. Leo Sepp, liikmed: J. Kukk, V. Prii, E. Meksi, H. Kolts, A. Sinihoff, E. Rosenwald.

Koja juhatusel tuli aruande-aasta jooksul kaaluda paljusid väga tähtsaid küsimusi. Koja juhatuskirja järgi on juhatus ettevalmistavaks organiks nõukogule, kuna nõukogu ühtki küsimust ei otsusta enne, kui pole küsinud juhatuse seisukohta selles. Nii tulid, loomulikult, kõik need kaugele ulatuvad küsimused, mis möödunud aruandeaastal nõukogus olid otsustamisel, Koja juhatuses enne kaalumisele ja põhjalikule läbitöötamisele. Kuid teisest küljest on Koja juhatus praeguse juhatuskirja järgi ka sektsioonide otsuste teostaja. Seepärast tulid ka kõik need küsimused, mis sektsioonide poolt võetud üles, juhatuse lõplikule otsustamisele, kui need küsimused oma iseloomult ei nõudnud nõukogu otsustamist.

Juhtides Koja tegevust ja märkides neid puudusi, mis meie majanduslikus elus avaldusid, tõstis juhatus ise üles terve rea küsimusi, mis ta andis esialgseks läbikaalumiseks sektsioonidele. Juhatus on saatnud Koja esindajaid kõigisse ad hoc komisjonesse ja nõupidamisile; Koja esindajaina on neis töötanud peale Koja direktori, nõu-

nike ja sündiku ka mitmed juhatuse liikmed, samuti on juhatus saatnud eridelegatsioonid eriti tähtsate küsimuste lahendamiseks nii riigivanema kui ka üksikute ministrite juure. Juhatus võib siinkohal heameelele märkida, et peaaegu ühtki tähtsat küsimust, mis puutus meie kaubandusse või tööstusse, rahandusse või laevandusse, ei ole Kojas tähelepanematult lastud mööda, vaid kõigi nende kohta on Koja organid võtnud oma seisukoha ja juhatuse kaudu selle vastavaile asutisile kannud ette. Kui Koja seisukohad paljudel korradel pole valitsuse ees leidnud tarvilist tähelepanu, siis ei saa seda kirjutada Koja arvele.

Koja juhatus pidas aruande-aasta jooksul üldse 26 koosolekut, millel tuli harutusele 203 küsimust. Nende üksikasjaline loetlemine viiks siin liig pikale.

Lõppeks olgu tähendatud, et kõik Koja sektsioonid kui ka Koja vastavil kohtadel seisvad jõud on oma ülesanded täitnud hoolle ja armastusega ja et kõigis tähtsamais küsimusis on Koja organite vahel valitsenud täieline üksmeel ja arusaamine.

I sektsiooni tegevusest 1929. a.

Nagu eelmisel, nii oli ka aruande-aastal sektsiooni suuremaks jooksvaks tööks protestitud vekslite kuu-nimekirjade ja kahe aasta kokkuvõtte väljaandmine, protestitud vekslite registri pidamine ja sellega ühenduses olev kirjavahetus. Ühes protestitud vekslite arvu kasvamisega suurenes see töö ka möödunud aastal peaaegu kohekordeks, võrreldes eelmiste aastatega. Suurema ulatusega küsimusist püsisid ka möödunud aastal päevakorral juriidiliste isikute maksutamise, krediitseadustiku uuendamise ja tempelmaksu küsimused. Ka oli sektsioonis harutusel rida uusi küsimusi, nagu teenijate tööaja normeerimine rahvusvahelise konventsiooniga, osakaupa maksuga müügi seaduse eelnõu, vekslisumma miinimumi küsimus j. t. Kõigi päevakorral olnud küsimuste harutamiseks, veksliprotostide mitteamistamise palvete otsustamiseks ja teiste jooksvate asjade lahendamiseks on peetud aasta jooksul 16 büroo koosolekut, kuna sektsiooni üldkoosolekuid on peetud 2. Peale selle on sektsiooni esindajad võtnud osa paljudest nõupidamisist ja komisjonide tööddest.

Kuna möödunud aasta novembris lõpsid 1925. aastal valitud Koja liikmete volitused, siis võeti ette uued valimised. Valimiste ettevalmistus I sektsiooni osas lasus sektsiooni sekretäril. I sektsiooni koosseis ei muutunud valimiste tagajärjel väga palju, sest uues koosseisus on enamuses endised liikmed (nimelt 11 liiget), kuna uusi

isikuid on 9. Sektsiooni bürosse valiti härrad: J. Kukk (esimees), K. Scheel ja G. H. Jaanson. Sektsiooni esindajaks Koja juhatusse valiti sektsiooni esimees hr. J. Kukk ja tema asetäitjaks hr. K. Scheel. Kuna valimised leidsid aset aruandeaasta lõpul, siis arenes uue büroo tegevus välja alles kaesoleval aastal ja kuulub seepärast ka vaatlemisele alles 1930. aasta aruandes.

Tähtsamaid küsimusi, mis sektsioonis olid arutusel.

Juriidiliste isikute maksustamise küsimus.

See küsimus on päevakorral püsinud juba 1926. aastast saadik, ei ole aga kahjuks senini veel leidnud lahendust. I sektsioon on kulutanud sellele küsimusele aastate jooksul õige palju energiat ja on püüdnud oma poolt teha kõik, mis võimalik, et see küsimus kiiremini lahendataks. Selles asjas on esitatud rida märgukirju ja on saadetud esindajaid valitsusvõimude juure. Vastav seadus-eelnõu oli aruandeaastal ka kord juba saamas seaduseks — 3. riigikogu rahaasjandusekomisjon võttis vastu juriidiliste isikute maksu seaduse kolmel lugemisel ja esitas selle pleenumile, kuid siiski jäi see seadus 3. riigikogu poolt vastu võtmata, hoolimata sellest, et juriidiliste isikute maksukoorma ümberkorraldamine ja alandamine on rahvamajanduse üldistes huvides tungivaltp tarviline. Seda nähes võttis I sektsioon oma üldkoosolekul 16. mail m. a. vastu soovivalduse, et Koda kiires korras astuks samme, et seadused, mis Kojas juba läbi kaalutud ja heaks kiidetud ja 3. riigikogu vastavate komisjonide poolt vastu võetud, kohe uuesti algatatakse 4. riigikogu kokkuastumisel. Mõeldud oli siin esimeses järjekorras just juriidiliste isikute maksu seadus. Koda, seda soovivaldust silmas pidades, on ka pöördunud 4. riigikogu kokkuastumisest saadik mitmel korral valitsusvõimude poole juriidiliste isikute maksu seaduse läbiviimise palvega. Mõõdunud aasta lõpul võetigi see eelnõu jälle päevakorrale majandusministeeriumis, jäeti aga mõne aja pärast kõrvale, kuna vahepeal olid kerkinud üles majandusministeeriumis uued suured maksureformi kavatsused.

Krediitseadustiku uuendamise küsimus.

Ka see küsimus ei ole uus. Juba 1928. aastal tegi I sektsioon algust andmete kogumisega välismaa uema seadusandluse kohta sel alal. Siis asuti ühes Tallinna Pankade Nõukoguga selle küsimuse tegelikule lahendamisele, andes uue krediitseadustiku kava väljatöötamine N. Köstneri kätte, keda sel alal võib pidada parimaks asja-

tundjaks. 1929. aasta kulus hr. Köstneril ära tutvumiseks välismaa seadustikuga ja põhilause te väljatöötamiseks. Praegu on tal seaduseelnõu juba seatud kokku, mis lähemal ajal tuleb kaalumisele sektsioonis kui ka Pankade Nõukogus.

Ka oli sektsiooni büros 31. mail m. a. arutusel krediitasutiste võrgu korraldamise küsimus selles mõttes, kas ei tuleks kitsendada seadusandlikul teel ühispankade asutamise võimalusi, võttes arvesse asjaolu, et meil on panku niikuinii juba liig palju, mispärast uute juuretekkimine on rahvamajanduslikult kahjulik. Et aga uus krediitseadustik peab lahendama ka ühispankade küsimuse, siis lükati edasi ka selle küsimuse lahendamine, kuni uue krediitseadustiku kava valmimiseni.

Tempelmaksu küsimused.

1. juulil 1928. aastal jõusseastunud tempelmaksuseaduse käsitlemisel pankades on tekkinud palju küsimusi, milles selgusesaamiseks on pöördutud mitmel korral majandusministeeriumi poole. Saadud vastused on pankadele tehtud teatavaks, kuid et sel teel ei ole veel kõik küsimused leidnud rahuldavat lahendamist, tuleb otsida nende küsimuste lahendamist seadusandlikul teel, milleks eeltööd on juba käimas.

Teenijate tööaja normeerimise küsimus rahvusvahelise konventsiooniga.

Haridus- ja sotsiaalministeerium saatis Kojale rahvusvahelise tööbüroo poolt väljatöötatud küsimuslehe teenijate töö kestvuse üle. Kõigepealt küsiti selles, kas peame soovitavaks, et rahvusvaheline töökongress võtaks vastu teenijate töö kestvuse rahvusvahelist reglementatsiooni kindlustava konventsiooni eelnõu, või, kui meie konventsiooni ei poolda, kas oleme siis rekomendatsiooni poolt. Edasi järgnes rida üksikasjalisi küsimusi, mis puutusid kavatsetava konventsiooni resp. rekomendatsiooni sisusse. Sektsiooni büroo asus rahvusvahelise konventsiooni suhtes eitavale seisukohale, pidades aga rekomendatsiooni mõne tööala teenijate tööaja kohta võimalikuks. Sellest seisukohast töötas sektsiooni sekretär välja üksikasjalised vastused kõigile ülesseatud küsimustele, millised sektsiooni büroo heaks kiitis ja mis võeti aluseks Koja vastusele haridus- ja sotsiaalministeeriumile.

Osakaupa maksuga müügi seaduse eelnõu.

Kuna meil maksev Balti eraseadus ei sisalda osakaupa maksuga müügi kohta erinorme, säärased tehingud aga laialdaselt ärielus on võtnud

maad, siis töötati Kaubandus-tööstuskoja juhatause korraldusel välja vastav seaduseelnõu. See eelnõu oli ka I sektsiooni büroos harutusel ja leidis büroo poolt heakskiitmist. Kahjuks ei ole valitsus veel annud sellele Koja esitisele käiku.

Kommete. registreerimine.

Kaubandus-tööstuskoja seni registreeritud kombeist on tähtsamad:

1. Kaupade müümisel ja ostmisel ettetulevad tahtsamad klauslid: F. O. B.; C. I. F.; C & F; F. A. S; Franko vagun; Franko sihtkoht.

Nende selgitamiseks ja fikseerimiseks moodustatud komisjoni tööst võtsid osa I sektsiooni esindajaina sektsiooni liikmed G. H. Jaanson ja J. Tannebaum ja sekretär V. Simsivart. Komisjoni töö tulemusena registreeriti eelpool nimetatud kuus kommet, mis kinnitati Kaubandus-tööstuskoja nõukogu poolt 21. aug. 1929. a. ja anti välja trükitud brošüürina.

Seaduseelnõud: 1) Päästmisest ja abiandmisest hädaohus olevaile laevadele ja 2) Laevade kokkupõrkest.

Neist kahest eelnõust olid huvitatud kindlustusseltsid, seepärast võtsid osa Kaubandus-tööstuskojas nende eelnõude läbitöötamiseks moodustatud erikomisjoni tööst I sektsiooni esindajaina kindlustusselts „Hansa“ direktor G. H. Jaanson ja sekretär V. Simsivart.

Jääklauslite küsimus.

See küsimus ei ole uus, vaid on pärit juba 1927. aastast, mil Saksa kindlustusseltside ja reederite vahel sõlmitud omavahelise kokkuleppe järgi pandi maksma Tallinna ja Paldiski kohta transportkindlustuses lisapreemiad talvel 3 kuu jooksul jäähädahoju pärast.

Eelmise haruldaselt külma talve tagajärjel panid maksma Saksa kindlustusseltsid möödunud aastal veelgi raskemad tingimused Tallinna ja Paldiski kohta. Seepärast korraldati VI sektsiooni algatusel Kojas selle küsimuse arutamiseks koosolekuid, millest võtsid osa I sektsiooni esindajaina direktor G. Jaanson ja sekretär V. Simsivart. Vastuvõetud otsuse kohaselt saatis Kaubandus-tööstuskoda Saksa kindlustusseltside ühingule protestmärgukirja, milles näidati, et nii rasked tingimused Tallinna ja Paldiski kohta on alusetud.

Kaubalaevanduse seaduse eelnõu.

Kohtuministeeriumi juures töötava meriseaduste komisjoni poolt väljatöötatud eelnõu oli arutusel Kaubandus-tööstuskoja erikomisjonis, millest võtsid osa I sektsiooni poolt sektsiooni liikmed I. Tannebaum, G. Jaanson ja sekretär V.

Simsivart. Komisjoni töö tulemusena saadeti põhjalikult väljatöötatud arvamine ühes muudatusettepanekutega kohtuministeeriumi meriseaduste komisjonile.

Lootsiasjanduse seaduse eelnõu.

See eelnõu, mis samuti kui eelmine on töötatud välja kohtuministeeriumi meriseaduste komisjonis, võeti ka K.-t.-kojas harutusele. Eri komisjoni tööst võtsid osa direktor G. Jaanson ja sekretär V. Simsivart.

Üldavarii mõiste selgitamine.

Aruande-aastal kerkis üles küsimus, kas tuleb laeva jääst läbiforseerimisel saadud kahju arvata üldavarii hulka või mitte. Küsimuse selgitamiseks moodustatud komisjoni tööst võtsid osa kindlustusseltside direktorid G. Jaanson ja G. Mirlieb ja sekretär V. Simsivart.

Saksa usaldusühingule Eestis osakonna avamiseks loa andmise küsimus.

Majandusministeerium küsis Koja seisukohta firmale „Deutsche Treuhand A/G für Warenverkehr, Berlin“ loaandmise asjas osakonna avamiseks Tallinnas. I sektsiooni büroo kaalus seda küsimust 25. juulil m. a. ja tunnistas soovitavaks, et nimetatud firmale antaks luba osakonna avamiseks Tallinnas.

Vekslisumma miinimumi küsimus.

Vekslisumma kohta miinimumi ülesseadmise küsimuse tõstis üles II sektsioon ja soovitas keelata ära vekslite väljaandmise alla 50 krooni. I sektsiooni büroo arutas seda küsimust 31. mail m. a. ja leidis, et ei ole otstarbekohane määrata kindlaks veksliseaduses vekslisumma miinimumi, vaid vekslite üleilgsele tsirkulatsioonile piiri panemiseks tuleb otsida teisi teid — näiteks tarvitajale kauba võlgu müümise piiramine erakaupmeeste ja tarvitajateühisuste poolt.

Veksliprotestide mõju kestvuse küsimus.

Veksliprotestide mõju kestvus krediidi peale tuli 23. märtsil m. a. uuesti I sektsiooni büroos harutusele, sest Eesti Pank oli vahepeal hakanud arvestama endise kahe aasta asemel kolme aasta protestidega. Sektisiooni büroo jäi endisele seisukohale, et veksliprotesti mõju tuleb lugeda kahe aasta pärast aegunuks, ja esines ühes Tallinna Pankade Nõukoguga, kes ka asus samale seisukohale, Eesti Panga ees soovivaaldusega, et Eesti Pank võtaks ka omaks selle seisukoha. Eesti Pank otsustaski küsimuse jaatavalt.

Protestitud vekslite nimekirjade väljaandmine ja sellega ühenduses olevad küsimused.

Protestitud vekslite kuu-nimekirjade kokku-seadmine ja väljaandmine, protestitud vekslite registri pidamine ja sellega ühenduses olev kirja-vahetus oli suurimaks jooksvaks tööks sektsioonis. Eelmiste aastate eeskujul seati ka möödunud aasta alul kokku ja anti välja eelmise kahe aasta veksliprotostide kokkuvõte. Ühenduses protestitud vekslite nimekirjade väljaandmisega tuleb I sektsiooni bürool otsustada veksliprotostide mitteamistamise palveid. 1929. aasta jooksul on tulnud sisse 722 palvet, mis kõik sektsiooni büroo poolt on vaadatud läbi ja otsustatud (neljateistkümmel koosolekul). Otsused on asjaosalisile kirjalikult antud teada.

Veksliprotostide statistika näitab aruande-aastal suurt protostide tõusu. 1927. aastal ja 1928. aastal olid nii protestitud vekslite arv kui ka protostitud vekslite kogusumma peaaegu ühesuursed. 1929. aastal tõuseb aga protostitud vekslite hulk kui ka nende kogusumma peaaegu kahekordselt, nagu seda näitavad allpool järgnevad andmed:

Aasta	Protost. veksl. arv	Protostitud vekslite kogusumma
1926	40.797	Kr. 10.254.184.27
1927	47.159	„ 10.349.164.45
1928	45.155	„ 10.385.083.87
1929	83788	„ 18.986.718.14

Vastavalt protostide kasvamisele suurenes ka protostitud vekslite nimekirjade väljaandmise ja registreerimise töö ja kulu.

Kaubandus-tööstuskoja tegevusse puutuvad küsimused.

1929. aastal viidi läbi Kaubandus-tööstuskoja juhatuskirja § 9 muudatus, mille järgi Koja juhatus, mis oli enne 5-liikmeline, muudeti 7-liikmeliseks, kusjuures iga sektsioon saadab Koja juhatusse ühe oma büroo liikme, kuna juhatus esimees valitakse peakoosoleku poolt.

Aruande-aasta lõpul algasid Koja juhatus esimehe L. Sepa korraldusel erinõupidamised Koja tegevuse ümberkorraldamise küsimuse kohta. I sektsiooni poolt võtsid osa nõupidamisest sektsiooni esimees J. Kukk, abiesimees K. Scheel ja sekretär V. Simsivart. Küsimus jäi aasta vahetusel veel lahtiseks ja nõupidamised selle küsimuse harutamiseks kestsid edasi 1930. aastal.

Koja II sektsiooni 1929. aasta tegevuse ülevaade.

Eelmiste aastate eeskujul seisis Koja II sektsioon ka möödunud 1929. aastal meie kaubanduse õiglaste huvide eest valvel. Üldse pidas II sektsioon aasta jooksul 4 üld- ja 14 bürookoosolekut, peale selle veel terve rea mitmesuguseid erinõupidamisi; samuti võttis ta ka osa oma esindajate kaudu tervest reast erinõupidamisest, milliseid peeti kaubandusse puutuvais küsimusis kas Kojas eneses, valitsuse või omavalitsuse asutasis. Kaubandusse puutuvate seaduseelnõude arutamisel Riigikogu komisjonides on II sektsioon olnud esindatud Koja esindaja kaudu, kellele sektsiooni soovid ja arvamisid on tehtud teatavaks.

Tähtsamad küsimused,
mis 1929. a. jooksul Koja II sektsioonis on olnud arutusel:

Väljämüükide korraldamine ja võitlus kõlvatu võistluse vastu. Sektsiooni seisukoht on Koja juhatus kaudu kantud ette majandusministeeriumile, kuid seaduseelnõu kõlvatute võistluste kõrvaldamiseks ei olnud aruande-aasta lõpuni veel riigikogule esitatud.

Asjatundjate nimetamine otsekoheste maksude peakomiteesse keskmiste kasuprotsentide kindlaksmääramiseks. Asjatundjaid määrati kõrgilt kaubandusaladelt, kelle arvamisid peakomitees osalt on leidnud ka tähelepanu.

Tervishoiu- ja hoolekande peavalitsuse poolt antud ringkirja muutmise küsimus, millele tahtis takistusi kosmeetiliste ainetega kauplemisele pudukauplusis. Sektsioon avaldas selle kohta oma arvamise, millele ühines ka Koja juhatus. See ringkiri on Koja mõjul osalt muudetud ja sellega oma teravuse kaotanud.

Seaduseelnõu valla ja alevi tuluhindamise komisjonide ning jaoskonna tulumaksukomiteede kaotamise, maksustamise korra muutmise ja maksu alandamise kohta tulumaksu alal. (Arutusel olnud sektsiooni üldkoosolekul 5. IV 29.) Sektsiooni üldkoosolek tegi esitatud eelnõu juure parandusi ja muutusi, millised vastavale asutisile on edasi antud. Mainitud eelnõu pole riigikogus käiku saanud.

Rahaasutuste võrgu korraldamise vajaduse küsimus. Koja nõuniku hra B. Berendseni algatusel tõstis II sektsiooni üldkoosolek 5. IV 29 üles küsimuse, kas ei oleks otstarbekohane vähe-mad krediitasutused ühendada ja uute ühispankade juurekasvu takistada; samuti, et keelataks vekslite väljaandmine alla 50 krooni. — Sekt-

siooni ettepanek selles asjas pole leidnud täitmist.

Välismaalaste Eesti äridesse teenistusse võtmise küsimus. Politsei peavalitsus küsis Koja arvamist, kas on tingitud tõelisest vajadusest, et Eesti ärimehed oma ettevõtteisse võtavad palga-teenijaina välismaalasi. Sektsiooni büroo asus seisukohale, et säärane nähtus ei ole paljudel kordadel tingitud tõelisest vajadusest.

Merikaubanduse ja sadamakomisjoni asutamise küsimus. Selle komisjoni asutamise küsimus sai algatuse Koja VI sektsioonilt. II sektsioon asus seisukohale, et enne kui säärane komisjon ellu kutsuda, tuleksid lahendada vahekorrad Tallinna Börsikomiteega.

Osakaupa maksuga müügi seaduse eelnõu. Koja sündiku hra M. Punga poolt kokkuseatud eelnõu tunnistati vastuvõetavaks. Aruande-aasta jooksul ei olnud mainitud eelnõu, olguigi et see valitsusele oli esitatud, riigikoguni jõudnud.

Deutsche Treuhand A.-G. für Warenverkehr, Berlin, osakonna asutamise küsimus Tallinnas. Sektsioon ei ole osakonna asutamiseks loa andmise vastu tingimisel, et Eesti osakonnas kõik ametnikud, peale juhtiva jõu, oleksid Eesti kodanikud.

Tollikrediitide sulgemise küsimus. Küsimus oli alatud hra majandusministrilt. Sektsiooni büroo asus seisukohal, et äkiline tollikrediitide sulgemine võib meie kaubanduses tuua kaasa suuri vapustusi, seepärast tuleks seda, kui see riiklis-majanduspoliitiliselt on tarviline, teha pikkamööda.

Ettevalmistustööd Koja valimisteks. Määrati esindajad jaoskonna valimiskomiteedesse.

Tollitariifide tõstmise ärahoidmiseks avaldas II sektsiooni büroo liige hra V. Prii protesti selle vastu, et Koja juhatus mõnede tööstusringkondade huvides on esinenud palvega hra majandusministri ees tollitariifide tõstmiseks mõnedel sisseveokaupade aladel. Sektsiooni büroo ja hiljem sektsiooni üldkoosolek ühines hra V. Prii väidetega.

Pooseni näitus-messi külastamise küsimus. Sektsiooni büroo asus seisukohale, et kulude kokkuhoiu mõttes ei ole soovitatav, et Koda oma poolt saadaks esindajaid Pooseni messile.

Tollitariifide revideerimise küsimus täies ulatuses. Sektsioon asus seisukohale, et tollitariifid tuleksid täies ulatuses võtta revideerimisele. Selleks määrati asjatundjaid igalt kaubandusalalt. Vastav komisjon on pidanud terve rea koosolekuid ja töö kestab 1930. aastal edasi.

Kaubanduskohtute asutamise küsimus. Koja sündiku hra M. Punga poolt esitatud arvamine anti Koja juriidilisele komisjonile seis-

koha võtmiseks. Küsimus pole aasta lõpuni käiku saanud.

Tekstiil- ja nahakaupade sisseveo tolli tõstmise küsimus. Sektsiooni büroo otsustas esineda vabariigi valitsuse ees palvega, et 1) kaubad, mis kuni 15. sept. 1929. a. Tallinna tolliladudes tollimata seisid ja millised nüüd kõrgendatud tolli alla kuuluvad, antakse välja endise tolliga, 2) kaubad, mis enne tollikõrgenduse väljakuulutamist välismailt olid välja saadetud ning teel viibisid, tuleksid kõrgendatud tollist vabastada.

Sektsiooni seisukohad kanti ette Koja juhatuse poolt vabariigi valitsusele ja leidsid seal osalist tähelepanu.

Linade väljaveo-kontrolli seaduse eelnõu. Põllutööstusministeeriumi poolt kokkuseatud linade väljaveo-kontrolli seaduse eelnõu vaadati sektsioonis läbi ja sektsiooni seisukohad teatati põllutööstusministeeriumile ja vastavale komisjonile riigikogus.

Vanakraamituru kauplemissaja küsimus. Otsustati pöörduda Tallinna linnavalitsuse poole palvega, et vanakraamiturul uute kaupadega kauplemise kohta pandaks maksma samad määrused, mis on maksmas Tallinna äride lahtioleku aja kohta üldse.

Äriteenijate palga ja ületunni-töö tasu normeerimise küsimus. Kuna see küsimus oli Tallinna linna töö- ja hoolekande-osakonna juhataja poolt poliitilisel kaalutlusil enne linnavalimisi üles tõstetud, lükkas sektsioon selle arutamise edasi.

II Balti riikide majanduskonverentsist osavõtu küsimus. Otsustati konverentsist võtta osa ja sektsiooni esindajaks määrati hra V. Prii.

Peale selle on sektsioonis olnud arutusel rida teisi küsimusi, nagu:

Asjaajamise lihtsustamise küsimus Tallinna peatolliametis, päritolutunnistuste väljaandmise küsimus, äriakende valgustamise kursuse korraldamise küsimus (Tallinnas korraldati kursused, algusega 10. dets. 1929. a.), **majandusministri määrus üld- ja minimaal-tollitariifide käsitamise ja päritolutunnistuste kohta, raadio-näituse korraldamise küsimus, lootsiasjanduse seaduse eelnõu, piirituse ja alkohooliliste jookide müügi seaduse muutmise eelnõu jne. jne.**

Viimane eelnõu seati kokku nõuniku hra R. Berendsen'i poolt, kiideti heaks ja esitati Koja juhatuse kaudu majandusministeeriumile.

Ülal märgitud küsimused on, nagu öeldud, ainult tähtsamad, millistega Koja II sektsioonil möödunud aastal tuli teha tegemist; vähem tähtsate küsimuste loetlemine viiks pikale.

II sektsioon peab endiste aastate eeskujul abieluvaranduste lahutamise ja maksujõuetuks

tunnistatud ning konkursi alla võetud äride nimikirja.

Kogu kaubandusse puutuvat Koja kirjjavahetust toimetab II sektsioon.

5. aprillil 1929. a. astus hra V. Schneider sektsiooni esimehe kohalt tagasi, tema asemel valiti hra R. Tofer. Nii kujunes II sektsiooni büroo järgmiseks: esimees — hra R. Tofer, abid — hra V. Prii, hra A. Keisermann.

Sekretäri kohuseid täitis Koja nõunik hra R. Berendsen, sekretäri abiks ja korrespondendiks oli hra Joh. Lepa.

Pärast uusi Koja valimisi valiti büroo liikmeiks: esimeheks — hra R. Tofer. abideks — hrad V. Prii ja H. Schmidt. Sekretär ja viimase abi on endised.

III sektsiooni 1929. a. tegevusest.

Üldise läbikäigumaksu maksmapanemise küsimus ettevõtteis on sektsioonis juba varemalt aastail olnud arutusel. Nüüd nõuavad ka Tartu kaupmehed oma üldkoosolekul 16. XII 28. a. üldise läbikäigumaksu maksmapanemist meil Eestis kõigi ettevõtete tarvis, vahet tegemata avalikule aruandele kuuluvate ja avalikule aruandele mittekuuluvate ettevõtete vahel. Otsustati teha sellekohaseid ettevalmistusi läbikäigumaksu seaduse algatamiseks.

Kaupmeestele üldkasulike kursuste alal on Koda korraldanud kaupmeestele ja nende äriteenijaile Tallinnas pikemaajalisi kursusi (3—4 kuu kestes) kaubatundmise alal, millest osavõtt oli väga elav ja mille vastu näidati suurt huvi. Peale selle peeti ettelugemisi piimakaupmeestele piima ja selle saaduste üle.

Et kaupmeeste kaebused raudteelaste tarvitajate ühisuste vagun-poodide seadusevastase tegevuse üle muutusid juba igapäevaseks nähtuseks, siis astuti Koja poolt energilisi samme teedeministeriumis selleks, et raudtee eriveotariif täieliselt kaotataks. Ehkki soodustatud kaubavedu vagun-poodidele jäeti endiselt alles, tõsteti vab. val. poolt 11. IX 29. a. vastuvõetud eriveotariif nr. 80 kauba veohinda vagun-poodides tunduvalt, võttes aluseks Koja sellekohased ettepanekud.

Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse eelnõu on sektsioonis mitmel puhul olnud arutusel.

Seisukohti on avaldatud Eestis tarvitusel olevate kaubanduslike kommehete ja osakaupa mak-suga müügi seaduse kohta.

Tervishoiu- ja hoolekandevalitsuse ringkiri, millega taheti keelata kauplemist, kosmeetiliste vahenditega väljaspool apteeki ja registreeritud

rohu- ja värvikauplusi, on olnud sektsioonis arutusel ja seisukoha võtmisel.

Koja energilisel vaheleastumisel tühistas tervishoiu- ja hoolekandevalitsus ise selle alusetu ja omapärase kaubanduslikku tegevust takistava ringkirja.

Sektsiooni poolt toimus Soome kaupmeeste vastuvõtmine 7. kuni 10. juulini 1929. a.

9. ja 10. juulil 1929. a. peeti Helsingis järjekordset Soome ülemaalist detailkaupmeeste kongressi, mispuhul ka Eesti ametvendadele külla sõideti. Umbes 500 Soome kaupmehe, kes viibisid Eestis, vastuvõtmiskulud võttis Koda enda kanda. Peale selle on sektsioonis olnud arutusel määrus kauplemisaja kohta Tallinna linnas ja Tallinna linnavalitsusele on saadetud ettepanek kauplemisaja sumdmääruse muutmiseks Tallinnas.

Lõppeks võttis sektsioon osa ka II Balti riikide majanduskonverentsist 7. ja 8. XII 1929. a. Tallinnas ja andis informatsiooni sektsiooni tegevuse üle provintsilinnades enne Koja valimisi, korraldades terves reas linnades, nagu Tartus, Võrus ja Rakveres, informatsiooni- ja Koja idee propaganda-koosolekuid.

Kaubandus-tööstuskoja IV sektsiooni tegevusest 1929. a.

Viimaseil Koja valimisel selgus, et valimisõiguslikke ettevõtteid IV sektsiooni järele oli 118. Neist asus 78 Tallinnas, 19 Tartus, 8 Pärnus, 1 Narvas, 1 Rakveres, 2 Viljandis, 1 Võrus ja 8 väljaspool linnu, nimelt 1 Harju-, 4 Viiru-, 1 Tartu-, 1 Viljandi- ja 1 Pärnumaal.

Sektsiooni liikmeiks valituks osutusid: N. Essen, J. Girard, H. Kolts, A. Kõva, J. Laidoner, G. Lukk, M. Luther, A. Markson, V. Menning, D. Meyer, H. Mossa, A. Mõru, J. Oja, H. Orav, E. Rosen, H. Schmidt, J. Sihver, J. Trumm, A. Tõnisson, C. Vachmann ja kandidaatideks: M. Bjalik, A. Kapsi, O. Kilgas, K. Mitt, A. Patrik, G. Sommer, G. Stude, E. Sulg, M. Teitelbaum, K. Vellner.

Büroo koosseis kujunes järgmiselt: esimees B. Meyer; abid: M. Luther, H. Kolts.

Sekretäri kohuseid täidab K. Mauritz.

Sektsioon pidas 2 üldkoosolekut; büroo — 6 istangut.

Möödunud aastal on otsitud Koja abi ja kaastegevust tollide, välismaalasist teenijate peatus-lubade pikenduse, kodumaa vabrikule tellimiste kindlustamise ja mõne tööstusharu riigistamise kavade asjus.

Rahuldusega võib siin tähendada, et suur-tööstuse esindajate keskel meie sotsiaal- ja ma-janduselu nähtuste kui ka kaaskodanikkude rüh-

mitusvaheliste huvide kohta õige hinnang valitseb ja see kõiksuguseist konarusist, mis tege-likus elus ette tulevad, kergemalt üle aitab saada. Kuigi sektsiooni kuuluv huviringkond võrdlemisi vahe küsimusi lahendamiseks esile tõi, tekkis neid seda rohkem väljaspoolt. Otsesimeistusväärst kiirusega loodi, laiendati ja muudeti sotsiaal-seadusi töö-ja hoolekandeministeeriumis ning Eesti tööliste sotsialistlikus parteis härra L. Johansonis ministriks oleku ajal. Aasta esimesel pooltel seisid päevakorral: 1) Õige laialdane tööliste haiguse, tööõnnetuste ja invaliidisuse vastu kinnituse seadus, 2) tööaja ja ületunnitöö piiramise seadused, 3) kollektiiv-lepingute, 4) töölisvanemate, 5) pagari öötöö keelu, 6) tinavalge tarvitamise ja 7) töökaitse seaduste rikkumiste pärast administratiivkaristuse seadused.

Nende seaduste eelnõude asjas tuli sektsioonil võtta seisukoht. Oma arvamise avaldas ta märgukirjades, selgitas ja kaitses neid ministeeriumides ja riigikogu komisjonis. Erilise tunnustuse väärst sektsiooni esimehe abi härra H. Koltsi põhjalik kriitika haiguse ja invaliidisuse seaduse eelnõu kohta, mis tunduvalt mõjus kaasa, et see päevakorrast ära langes. Töölisvanemate küsimuses korraldati sektsiooni poolt ankeet, mis näitas, et rohkem kui pooltes suur-tööstuse ettevõtete arvust töölisvanemate järgi tööliste endi keskel mingit tarvidust ei tunta ja neid ka ei valita. Kahtlemata mõjusid ankeedi andmed selleks kaasa, et parempoolsete ja keskerakondade hääletega töölisvanemate seadus riigikogus tagasi lükati. Kollektiiv-lepingute seadus võeti küll riigikogus vastu, kuid põhjalikkude muudatustega, mis teda tööstusele koormavaks ei tee. Ka pagarite öötöö keelu ja administratiivkaristuse seadustega rikastus läinud aastal seaduste nimekirja. Tööaja seaduste valmimine nõuab vist pikemat aega, sest kerge ei ole hulga temast puudutatud ringkondade huvidele vastavat vormelit leida.

Töö- ja hoolekandeministeeriumis valmisti tööstuslike ettevõtete sisseseade ja korraspidamise sundmääruste kogu, mis sektsioonil erilise komisjoni poolt läbi vaadati. Komisjoni arvamine, muudatuste ja paranduste ettepanekud esitati majandusministeeriumile. Sundmäärused on praegu veel ministeeriumis ümbertöötamise ja loodetavasti arvestatakse seal Koja ettepanekutega.

Maksuseadusist oli aasta alul teokssaamisel juriidiliste isikute maksustamise seadus. Tema arutamise puhul riigikogu rahaasjanduse komisjonis tuli delegatsioonide kaudu läbirääkimisi pidada majandusministri ja tema abiliste kui ka üksikute komisjoni

liikmete ja poliitiliste tegelastega. Oli tarvis tooturite soove üksikute seaduste §§ kohta põhjalikkude märgukirjade kaudu avaldada. Erilist käsitust leidsid amortisatsiooni määrade, kapitali- ja kasumaksu normide kujundused. Seaduseelnõu jõudis riigikogu üldkoosoleku päevakorda, kuid jäi istangjärgu lõpulejõudmise tõttu vastu võtmata. Sügisel tekkis majandusministeeriumis kavatsus koguni uus maksusüsteem luua ja seepärast tuli selle seaduse teostuses seisak. Küll soovitasid töösturite esindajad härra majandusministrile selle seaduse elluviimist, et ettevõtteid ebamääraste maksustamistingimustest vabastada, kuid kahjuks jäid need soovid tähelepanemata. Kogemused aga õigustavad meid olema arvamusel, et põhjalikkude uuenduste läbiviimine meil äärmiselt palju aega nõuab ja hulk uusi raskusi ja arusaamatusi esile kutsuh, mis meie tööstuse edule aina takistuseks on.

Kuigi kinnisvaramaksu seadus tõsist ümbertöötamist nõuab ja tema üle möödunud aastal mitmel korral mõtteid on vahetatud, on sektsioon teadlikult tema juure asumisest loobunud kuni uue juriidiliste isikute maksustamise seaduse teostamiseni, et mitte poolikuid töid palju kokku kuhjata.

Aasta lõpul esile tulnud obligatsiooni ja tulumaksu muudatuste seaduste eelnõude asjus ühines sektsioon I sektsiooni seisukohaga.

Majanduslik kriis, mis 1928. a. peale ka aruandeaastal järjest süvenes, sundis kaubandus-tööstusministeeriumi juba kevadel majandusorganisatsioonide tegelastega nõupidamise korraldamise abinõude otsimiseks, millega tööstust elustada ja väliskaubanduse bilanssi parandada. Sellest nõupidamisest võttis sektsiooni esindaja osa. Juba ennemgi oli minister kirjalikult Koda üles kutsunud ettepanekuid tegema seisukorra parandamiseks. Vastavas märgukirjas näidati stat. andmete varal, et suureks kriisi tekitajaks ühelt poolt olid meie põllu- ja tööstussaaduste hindade langemine (mets, lina, või, liha, kartul), välisturgude sulgemine kaitse- ja keelutollidega ning teiselt poolt aga liig suur väliskaupade sissevool, koguni neil aladel, kus meie tööstus küllalt rahuldavas headuses ja parajate hindadega kaupu suudab valmistada. Viimase nähtuse põhjusena nimetasid töösturid dumping-hindu ja kaupmehed kergeid maksutingimusi ja pikaajalisi krediite, mida välismaa ärid annavad, ning liiasti suurt vabadust impoorteerimisel, kus igalüks otse välismaa proovireisijalt kaupu saab osta ja tellida, ilma et temal ülevaadet oleks, mis ostjaskond suudab tarvitada ja mida teised, tema võistlejad, juba on tellinud. Nende pahede kõrvaldamiseks soovitati tollide kõrgendamist ja välis-

kauba agentide tegevuse piiramist. Tolleaegne kaub.-tööstusminister ei sõandanud mingi abi- nõu käsitamisele asuda: kaubabilansi passivi- teet aga kasvas järjest. Seepärast oli sügisel uus valitsus sunnitud ka tekstiil- ja naha- kui kõige rohkem sisseveetavate kaupade tolli tõst- ma, seepeale vaatamata, et mõnelt poolt sellele sammule ägedalt vastu vaieldi. Juba aasta lõ- puks selgus selle sammu parandav mõju meie majanduses. Tekstiilvabrikud suutsid näidata, et toodud vastuväited suuremalt jaolt ekslikud olid. Hädatarviline oleks olnud ka tsemendi, klaas- ja metallkaupade tolle tõsta, aga see kü- simus jäi lahendamata osalt seepärast, et tsemen- divabrikud teisel teel asja lahendasid, ja „Eko“ klaasivabriku majanduslik seisukord osutus sel- gusetuks, metallivabrikud aga oma tagavarade korraldamises ei jõudnud kokkuleppele.

Sektsioonil tuli tegemist teha parketi sisse- veo ja kontide ning naha väljaveo tollide küsi- mustega.

Ei saa siin jätta puudutamata tööstussaadus- te väljaveo kergendamiseks mõeldud eksportkre- diidi seaduse eelõnu, mille min. Oinas riigikogule kevadel esitas. Liig kiire eelnõu esiletoomine, ilma et aegsasti majandusringkondi tema ulatuse ja käsitlusviisiga oleks tutvustatud, sai sellele heale kavatsusele saatuslikuks. Sektsioon pool- das seaduse eelnõud ja esitas ettepanekud tema täienduseks ja paranduseks.

Õige tõsiselt võttis sektsioon osa üksikute tööharude muredest, mida sünnitasid valitsus- asutuste võistluse kavatsused. Viina ja likööri- vabrikud pöördusid korduvalt Koja poole palve- ga tuua selgitust küsimusesse, kuivõrra tõsine on majandusministeeriumi kavatsus isegi lau- viina turule saata. Mõned tunnusmärgid näita- sid, et ministeeriumis järjekindlalt eeltöid tehakse. Koja märgukirjad selles asjas pole suutnud minis- teeriumilt selgust saada. Metsatöösturite protes- tidega riigi metsatööstuse tegevuse laiendamise ja uue saeveski ehituse vastu ühines sektsioon ja kat- sus riigi tegelasi ja avalikku arvamist viia veendu- musele, et see ettevõtte majanduslikult pole õi- gustatud. Vabariigi valitsus ei arvestanud nen- de protestidega ja asus saeveski ehitamisele.

Korduvalt on sektsiooni poolt küll kirjateel, küll suusõnaliselt mitmesuguseis riigi- ja omava- litsusasutis esinetud palvete ja soovivaldus- tega, et tellimised tulevad anda kodumaa teha- seile ja vabrikutele. Vastutavate isikute juures leiab see soov alati poolehoidu, kuid kahjuks ei suuda nad iga kord hulga vähema kohus- tustundega kaasteenijate püüdeile eelistada välismaa kaupa vastu panna. Väga sa-

gedasti on komistuskiviks meil tellimise täitmise tähtaeg. Asutuste tarviduste kind- lakstegemine õigel ajal ametnikkude poolt võiks Eesti majandusele kokku hoida palju vä- lisvaluutat ja töösturile kindlustada tööd. Ka siin näikse kinnitust leidvat vana tõde, et majan- duslikud kahjud on suuremad hooletuse kui kuri- tahtluse läbi. Sektsiooni liikmete näpunäited, et meil hangete seadus on puudulik ja meie ette- võtjal ei ole küllaldast kindlustust selles, et nende poolt osa-kaupa maksu tingimusel müüdüd kauba eest raha kätte saadakse, samuti ka, et uutes majades ehituse juure antud materjali ja töötasu õiendatakse, andsid põhjust vastavate seaduste väljatöötamisele ja täiendamisele asu- miseks kohtuministeeriumis, missugune töö praegu on teoksil.

Sektsioon on tähelepanelikult jälginud näht- susi, mis meie majanduselu huve puudutavad. Ta on oma esindajate kaudu vastaval kohal va- litsuse tähelepanu juhtinud ebasoovitavale ka- vale, ühendada raha- ning kaubandus-tööstusmi- nisteeriumid, ja ministeeriumis ettevõetud liig- laialdasile koondamisile ja äkilisile muudatusile kandvamate jõudude koosseisus.

Jooksvate töödena on sektsioon oma seisuk- kohti avaldanud järgmisis küsimusis:

Narva hüdroelektriijaama kontsessiooni and- mises, Sindi veejõu kontsessiooni kava kujunda- mises, bensiinimaksu seaduse kohta, õlide veo kohta laevadel, katelde elektriga šveissimise alal, sise- ja välisinformatsiooni korraldamise kohta, välismaa meistrite ja eriteadlaste palkamise as- jus ettevõtetele, näitusist osavõtmise asjus (Antwerpeni, Brüsseli, New-Yorgi, Barcelona j. p. t.) ja konsulaatidele antava informatsiooni kohta.

Peale selle on antud hulk vastuseid kirjadele, milles otsitakse ühendust kaupade valmistajate- ga tekstiili, puu, naha, paberi ja metallide alal.

Sektsiooni esindus on korraldanud välismaa võõraste vastuvõttu nagu Venest, Soomest, Root- sist ja annud suusõnaliselt seletusi Austria, Nor- ra, Soome, Daani ja Ameerika firmade esin- dajaile.

Sektsiooni sekretär külastas Poseni, Turu ja Tartu näitusi ja võttis osa näituse korralda- misest Tallinnas. Alalise liikmena viibis sekre- tär: tollikomitee ja pikalaenu-panga hindamis- komisjoni istungeil, mida peetakse igaal nädalal kord ja mis harilikult palju aega nõuavad, kuid kodumaa tööstuse huvides suure tähtsusega on. Iseäralise tulu- ja ärimaksu komitee istungeil (7 korda); tööstuse järelevalve komisjoni re- visjoni käikudel uuesti avatavais tööstusettevõt-

teis (Tallinnas 8 korda). Tööandjate esindajana on ta

II jaosk. kinnitusameti liige (6 ist.),
kinnituspõukogu liige (4 ist.)

ja hilisest sügisest saadik Tallinna tööbörssi komitee liige.

Balti riikide majanduskonverentsil esines sektsiooni sekretär referendina ainel: „Ettevõtjate seisukord Eestis praegustel poliitilistel tingimustel.“

Koja sisemise korralduse tööst võttis sektsioon tarvilisel määral osa, mitte pooldades ettepanekut laiendada hääleõigust Koja peakoosolekuil kõigi koosolekust osavõtjate liikmete peale.

V sektsiooni 1929. a. tegevuse ülevaade.

Tähtsamad sektsioonis aasta jooksul arutusel olnud küsimused.

Meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seaduseelnõu.

Koja V sektsioonis väljatöötatud seaduseelnõu esitati vabariigi valitsuse poolt haridusministeeriumi muudatustega riigikogule. Haridusministeeriumi muudatused ei olnud vastuvõetavad Kojale ega tööstureile. Seepärast pidi Koda oma esindaja kaudu riigikogu haridus- ja sotsiaalkomisjonis, samuti üldkomisjonis, kus elnõu pikemat aega arutati, tegema rea parandusettepanekuid. Riigikogu haridus- ja sotsiaalkomisjonis muudeti omakorda elnõu tunduvalt ja võeti vastu rida pahempoolsete komisjoniliikmete muudatusettepanekuid. Näiteks suurendati kutseoskuse nõukogu koosseisu kahe liikme võrra, andes nõukogus esinduse töölistele, kusjuures töösturite esindajad vähemusse jäeti. Sotsiaalkomisjonis võeti vastu uus paragraaf, millega määrati kindlaks tööstusõpilaste palga alamäärad. Ka võeti vastu rida teisi pahempoolsete komisjoni-liikmete poolt ettepanud muudatusi, mis elnõule andsid hoopis teise ilme ja muutsid elnõu meie töösturitele vastuvõtmatuks. Kui elnõu oleks viidud ellu kõigi nende muudatustega, siis oleks rohkem kui küsitav olnud, kas elnõu seaduseks saamine oleks suutnud anda neid tagajärgi, mida temalt loodetakse. Üldkomisjon ei ühinenud rea eelmise riigikogu komisjonide poolt tehtud muudatustega, võttes vastu suurema osa Koja ettepanekuist. On loota, et elnõu, mis pikemat aega riigikogus ja Koja V sektsioonis päevakorras on seisnud, üldkomisjoni redaktsioonis vastu võetakse.

Seaduseelnõu on riigikogus saanud küll teise ilme kui temale V sektsioon omal ajal oli annud,

siiski võime loota, et meistrite, õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seaduse maksmapanek loob olukorra ja võimaluse tõsta tööskest meie töösturite ja tööliste hulgas, mis on meie tööstuse arenemise ja edenemise tähtsamaks eelduseks.

Käsitöökoja või kesk- ja väiketööstuse kutseesinduse loomise küsimus.

Nagu üldiselt teada, õhutatakse Tallinnas teatava kildkonna poolt, kes on koondunud Tallinnas tegutseva n. n. „Üleriikliku Käsitöömeistrite Keskkoonduuse“ ümber, juba pikemat aega mõtet kutsuda ellu iseseisev käsitöökoda või kesk- ja väiketööstuse kutseesindus. Ellu kutsuda kavatsatud asutus ei peaks mõtte algatajate arvates olema üksnes käsitööliste esinduseks, vaid ta peaks asendama ühtlasi ka Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni. Käsitöömeistrite keskkoonduuse poolt algatatud mõte ei ole — vaatamata kõige ägedamale kihutustööle — leidnud poolehoidu kesk- ja väiketöösturite hulgas. Mõtte algatajad on püüdnud näidata, nagu oleksid V sektsiooni valijad peaaegselt käsitöölised ja pooldaksid seega V sektsiooni valijad, samuti töösturite organisatsioonid, seda koonduse poolt algatatud mõtet, mis aga ei vasta tõele. Koja V sektsiooni täiskogu, samuti ka Tartu, Narva, Rakvere, Pärnu ja teiste linnade töösturite organisatsioonid ei poolda iseseisva kutseesinduse loomist ja on korduvalt ning üksmeelselt mõistnud hukka selle mõtte. Koonduse poolt kokku seatud käsitööseaduse elnõu, mis esitati kristliku rahvaerakonna riigikogu rühma poolt riigikogule, tunnustati riigikogu komisjonis puudulikuks ja vastuvõtmatuks. Kuna seaduseelnõu arutusele võeti mõni kuu enne uue riigikogu valimisi ja mitme erakonna tegelased olid arvamisel, et liikumise taga seisab peale Tallinnas tegutseva käsitöömeistrite keskkoonduuse ka arvurikas töösturite pere, otsustas komisjon alamkomisjonile teha ülesandeks kiires korras uus käsitööseaduse elnõu välja töötada, mis ka sündis. Kuid ka uus elnõu ei olnud kesk- ja väiketööstureile vastuvõetav, sest sellega taheti kesk- ja väiketööstureid ühes kodukäsitöölisestega (Heimarbeiter) sunduslikult arvata uue koja (kutseesinduse) liikmete hulka. Uue elnõu mõistis Koja V sektsioon üksmeelselt hukka, samuti ka töösturite organisatsioonid. Töösturite organisatsioonide esindajate koosolekul, mis kutsuti kokku Tallinna, teatasid kõigi esindatud organisatsioonide ja provintsilinnade töösturite esindajad, et töösturite ühisused, samuti kesk- ja väiketöösturid on iseseisva kutseesinduse või koja loomise mõtte mõistnud hukka, ja et Tallinnas tegutseval n. n. „Üleriiklikul Käsitöömeistrite Keskkoonduusel“ ei ole provintsi töösturite hulgas

ega töösturite organisatsioones mingit poolehoidu.

Arvestades kesk- ja väiketöösturite poolt küsimuse kohta võetud seisukohaga, tuli asja selgitamiseks V sektsioonil esitada valitsusasutisile märgukirju, milliseis näidati, et väited, mida koonduse tegelased oma algatuse põhjenduseks on ette toonud, paika ei pea.

Tuli osa võtta paljudest koosolekuist, kus arutati kutseesinduse või käsitöökoja seaduseelnõu. Tuli teha teatavaks, et kesk- ja väiketöösturid neile elnõus ettenähtud esinduse pealesundimises ei näe muud, kui oma seadusliku esinduse, s. o. Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni, lõhkumise katset. Tuli selgitada, et elnõu on vastuvõetav ainult siis, kui loobutakse mõttest kesk- ja väiketööstureid sunduslikult uue esinduse liikmete hulka arvamast ja kui käsitöökoda kutsutakse ellu käsitöö ja tööstuse alal äritundistusteta tegutsevate isikute esindusena.

Olgugi et „Käsitöömeistrite Keskkooanduse“ ümber koondunud tegelased, nagu näha, seni veel pole loobunud oma kutseesinduse läbiviimise katsest, ei ole ometi usutat, et see kavatsus meie valitsusasutis leiaks poolehoidu ja valitsuse poolt teostataks.

Seadus tööaja kohta tööstusettevõttele. (Eesti sotsialistliku tööliste partei riigikogu rühma ettepanek.)

Esitati riigikogu komisjonile ühine seisukoht Koja IV sektsiooniga, milles ära näidati, et seaduse maksmapanek meile teeks võimatuks reaalse hooaja-tööstusaladel töötamise, pealegi kus ületunnitöö elnõus on liig piiratud. Sellest seisukohast välja minnes tehti elnõus rida parandusettepanekuid.

Tööstusettevõtete kinnisvarade hindamise ja tööstusettevõtete kinnisvaramaksu küsimus.

Silmas pidades, et meil praegu tööstuste kinnisvara hindamises ja seega maksustamises puudub ühtlus ja on lahkuminekuid maksvais hindamis- ja maksustamiseseadusis, samuti arvesse võttes ka hindamiste vananemist, tunnistati tarviliks uue tööstusettevõtete kinnisvarade hindamise seaduse elluviimine ja asuti selle väljatöötamisele.

Kaitsetehnilised määrused ettevõttele (eel-nõu).

Määruse elnõus otsustati teha rida parandusi ja juhtida majandusministeeriumi tähelepanu sellele, et Koja arvates ei võiks kõigi määrusis ettenähtud normide täitmist kategooriliselt nõuda juba töötavalt tööstusettevõttele. Küll aga võiks kaitsetehniliste määruste silmaspidamist nõuda uute tööstusruumide ehitamisel.

Osakaupa maksuga müügi seaduseelnõu as-

jus on tarviliks tunnustatud, et elnõu kiires korras ellu viidaks Koja nõukogu poolt heakskiidetud parandustega.

Eesti-Soome kaubalepingu revideerimisega seotud küsimused.

Eesti-Soome vahelise kaubandusliku läbikäimise kohta ülevaate saamiseks seati kokku kolme viimase aasta andmete põhjal ülevaade; koguti andmeid selle kohta, milliste kaupade väljaveost Soome on Eesti tööstus huvitatud ja millised peaksid olema soodustused Eesti kaupadele.

Kombeõiguse registreerimine.

Maksivate kombeõiguste kohta koguti andmeid, neist otsustati registreerida kombeõigused, millised üldiselt maksavad vesiveski-pidajate hulgas.

Kesk- ja väiketööstureile tehnilise nõuande korraldamise küsimus.

V sektsiooni täiskogu sellekohast otsust silmas pidades otsustas V sektsiooni büroo sektsiooni juure ametisse seada tehniline nõuandja-instruktor. Selleks otsustati palgata Tallinna tehnikumi direktor H. Reier.

Põllumajanduses tarvitataivate mootorite, piimatalituste sisseseadete ja muude põllutöömashinade kodumaal valmistamise soodustamise küsimus.

Kodumaa metallitööstusele soodsamate töötamisvõimaluste loomiseks otsustati tunnustada tarviliks, et valitsus looks meie metallitööstusele, kus valmistatakse põllumajandusele tarvilikke masinaid, lahedamaid krediitvõimalusi pikalaenunupanga kaudu.

Viiks liig kaugemale käesolevas aruandes kõiki küsimusi ja elnõusid käsitada, olgugi lühidalt, seepärast piirdume vaid ülejäänud tähtsamate küsimuste loendamisega:

Töö- ja hoolekandeministeeriumi ringkiri 15. veebruarist 1929. a. rohu- ja kosmeetikakaubanduse korraldamise asjas; yannutatud kaubandus- ja raamatupidamiskspertide ametisse panemise seaduseelnõu; kaubandus-tööstuskoja alaliste ekspertide tegevuse põhimäärused; eluhoonete aktiaseltside seaduseelnõu; andmete kogumine 1929. aasta keskmiste kasuprotsentide kohta tööstusettevõttele ja asjatundjate ning ärimaksu komisjonide liikmete määramine; ekspertide nimetamine kohtutele ja ametiasutistele; riigi tööstusettevõtete, ärikohtade ja viljapuuaedade omanduseks andmise seaduse elluviimisega seotud küsimused; mitmed tolliküsimused; kaubandus-tööstuskoja juhatuskirja muutmise, Koja esinduste ja osakondade avamise ja töösturite esinduste loomise küsimus; töölisvanemate seaduseelnõu; haiguskindlustusseaduse elnõu; ja lõppeks öötöökeelu läbiviimise küsimus pagaritööstuses,

vastava seaduse maksmapaneku ja seitsmenda rahvusvahelise töökonverentsi poolt vastuvõetud öötöö kohta pagaritööstuses käiva konventsiooni ratifitseerimise küsimus.

Ülevaate saamiseks Tallinna tööstuste kohta külastasid sektsiooni büroo liikmed ja sekretär paljusid Tallinna tööstusi. Ringkäigust võttis teiste hulgas osa ka majandusministeeriumi tööstusosakonna direktor hra O. Hinto.

Kuna Koja valimiste läbiviimine langes aruandeaasta peale, siis tuli sektsiooni bürool lahendada ka rida Koja valimistega seotud küsimusi. Muuseas seati kokku sektsiooni sekretäri juhtimisel Koja valijate nimekirja, milline töö kestis maist kuni oktoobrini.

Sektsiooni büroo liikmed on Koja esindajateks osa võtnud mitmesuguseist valitsusasutustest peetud koosolekuist ja nõupidamisist. Sektsiooni sekretär on Koja esindajana osa võtnud paljudest väljaspool Koda korraldatud koosolekuist ja nõupidamisist, neist riigikogu komisjonides 37 korda.

Sektsiooni büroo on aruandeaasta keskel tööstureile annud informatsiooni välisturgude ja teateid välisturgude kaubahindade kohta.

1929. aasta jooksul pidas sektsiooni täiskogu 3 ja sektsiooni büroo 11 koosolekut.

Peale uusi Koja valimisi valiti sektsiooni esimeheks V. Kesker, sektsiooni büroo liikmeiks A. Sinisoff ja O. Zimmermann.

Laevasõidu sektsiooni tegevuse ülevaade 1929. a.

Sektsiooni tegevus arenes üldiselt endise tegevuse jätkamises vastavalt Koja ülesandele ja sektsiooni peakoosoleku poolt 1929. a. peale vastuvõetud tegevuskavale.

Sektsiooni ja Koja organiseerimistööd.

Koja töö organiseerimise kohta jälgis sektsiooni büroo seda küsimust ka läinud aastal. Selle organiseerimise alal on eriti tähtsaks loetud, et Koda saaks selleks ainsaks avalikõiguslikuks kaubandus-tööstus-laevasõidu ringkondade omavalitsuslikuks keskkohaks, nagu Koja seadus ette näeb, asudes kõigi seaduses ette nähtud funktsioonide täitmisele. Selle teostamiseks on astunud samme, kuid tegelikult ka läinud aastal see küsimus kavades kaugemale ei jõudnud.

Üksikute siia liiki käivate küsimuste kohta võiks nimetada järgmist:

Tartus avati uus Koja osakond, mille organiseerimisest ka sektsioon osa võttis.

Sadama- ja merekaubanduse komisjoni asutamise asjus tuli sektsioonil mit-

mel puhul samme astuda; nüüd on komisjoni põhimäärused kinnitatud ja ta on astunud tegevusse.

Ekspertide korraldamise alal kinnitati aasta lõpuks nõukogu poolt alaliste ekspertide põhimäärused ja vastavalt neile nõutati sooviavaldused ekspertidelt. Kuid mõnede ringkondade vastuseisumise tõttu on ühiste ekspertide küsimus veel pooleli.

Maaklerite ja laeva-päästeseltside osavõtmist VI sekts. ei õnnestunud teostada, kuna see oli ette nähtud läbi viia uue „juriidiliste isikute maksu seadusega“ ühel ajal; viimane seaduseelnõu aga võeti tagasi.

Aasta jooksul võeti Koja poolt vastu uued vahakohtu määrused, mida sektsioon täieliselt toetas. Oleks vaid soovitatav, et Koja vahakoht hakataks rohkem tarvitama ja et meil käik antaks vahakohtu seadusele, mis teiste riikide eeskujul vahakohtu tähtsust tõstaks.

Kaubalaevastiku arendamise küsimused.

Laevasõidu krediitide alal jätkati endiste aastate eeskujul samme selleks, et pikaajalises laenuvõttes ka 1929. a. määrataks krediite laevade juuresoetamiseks. Eelmise valitsuse lahel vastutulekul oli võimalus aasta esimesel poolel avada uus krediit soodustatud 7%-ga 300.000 kr. Arvesse võttes eelmise aasta ülejääke ja jooksuvaid tagasimakse oli võimalus laevasõidul saada pikaajalist krediiti 1929. a. umbes 400.000 kr. Kuid kevadel ametisse astunud valitsus ei jatkanud kahjuks enam eelmise valitsuse poliitikat laevasõidu krediteerimise alal ning vaatamata mitmekordsele märgukirjajadele kui ka laevasõidu laenukomitee otsusele läinud novembrist ei avanud ta enam uut krediiti, vaid otse vastupidi 1930. a. alul sulges majandusminister pikalaenu pangas kõik krediidid tramplaevade ostmiseks, eeldusega neid reserveerida vaid liinilaevadele.

Viimase seisukoha vastu on sektsioon mitmel korral astunud, kuid seni tagajärgedeta. Sektsioon palus 1930. a. uut krediiti 600.000 kr., millest vähemalt 300.000 kr. odavaprotsendilist, kuid raske majandusaasta ning selle tõttu, et kõik vabad krediidid juhitakse peaaegselt põllumajandusse, ei ole õnnestunud seni vastavaid valitsusasutisi viia veendumusele, et ka laevasõit väärib vähemalt niigi suurt krediiti.

Samuti ei täiendatud ka laevaliini laenufondi 1929. a. uute krediitidega ning vaatamata sektsiooni sammudele ka mitte 1929./30. a. eelarves. Laevaliinide toetusfondis oli 1929. a. 50.000 kr., mille jagamisest Koda esindaja kaudu osa võttis. Esimest

korda toetati sellest krediidist ka talvist saarte ühendust. Suurem summa läks Pärnu-Riia-Kuresaare-Helsingi liinile ja ka sisevete liinid nõudsid halva aasta tõttu lisa. Viimaste liinide toetamise küsimus on aga sektsioonis võetud kaalumisele. 1930. a. on liinide toetamisfondi võetud vaid 30.000 kr. Toetusfondi seaduses viidi läbi soovitatav muudatus täiendusseadusega jaanuaris 1929. a.

Eesti lipu all laevaliinide soetamise võimaldamiseks vastava seaduseelnõu läbiviimiseks töötas sektsioon kaasa ning jaanuaris ilmus „Laevaliinide laenu riikliku kindlustuse ja toetuse seadus“, millega teatav alus loodi laevaliinide asutamiseks. Selle seaduse õhutusel loodi 1929. a. A.-S. „Eesti-Inglise laevaliin“, mille eesmärgiks on avada jahutuslaevadega korrapärase ühenduse Eesti-Inglismaa ja vahesadamate vahel. Eesti-Rootsi vahelise ühenduse paranduse, samuti Eesti-Soome vahelise talveühenduse küsimusi peeti silmas ja aidati vastavalt nende teostamisele kaasa.

Aasta jooksul pöördus Koda sektsiooni ettepanekul mitmel puhul vastavate märgukirjadega valitsusasutuste ja pikalaenupanega poole, kandes ette kodumaa laevasõidu seisukorda, tähtsust ja juhtides tähelepanu abinõude peale laevasõidu arendamiseks.

Maksude ja sotsiaalseaduste küsimused.

Laevasõiduäride maksustamise küsimuses jälgiti aasta alul juriidil. isiku maksuseaduse läbiviimist riigikogus ja saavutati tarviliste täienduste sissevõtmine amortisatsiooni ja maksuprotsentide alal. Kuid kahjuks võttis järgmine valitsus selle seaduse täielikult tagasi, asudes uue kava järgi seaduste ümbertöötamisele. Sellega jäi laevade ja nende äride suhtes maksamane maksustamise kord. Kavatsatud tulumaksu alandamisest 10% võrra, mida ka sektsioon toetas, ei tulnud ka midagi välja.

Sadamamaksude alal kerkis aasta alul Läti algatusel üles maksude muutmise ühenduses Läti-Eesti konventsiooni muutmisega. Sektisioon töötas selles küsimuses kaasa, nõutades tarvilised materjalid ja kaaludes küsimust vastavate huviringkondade koosolekuil. Esindaja kaudu tariifinõukogust osa võttes läks korda kõik tähtsamad majand. ringkondade poolt avaldatud soovid läbi viia. Lõplik kokkulepe Lätiga toimus 1930. a. Sisevete sadamamaksude küsimuses selgitati lotjade-maksu alandamise küsimust, võttes selles seisukoht.

Paralleelselt läbivõetud uues sadamamaksude seaduse ja kodumaa sõidu-

tariifide kavas oli võimalus majandusringkondade soove tariifinõukogus läbi viia.

Tempelmaksude alal tuli selgitada sisevete lastikirjade maksu, kuid see küsimus jäi veel lahendamata.

Konsulaarmaksude ja -korra alal saavutati resultaate, et laevade tulekul vasta-va konsuli rajooni, kuid mitte asukoha sadamaisse, ei oleks vaja maksa konsulaarmakse ja saata laevapabereid.

Uue haiguskindlustuse seaduse kohta avaldas sektsioon eelmisele riigikogule mitmel puhul seisukohta, vastavalt otsusele 1928. a. See seadus ei näinud veel päevavalget. Tähtsaimaks küsimuseks oli rannasõidu välja-
jätmine.

Peale selle tuli aasta jooksul paljudele laevaomanikkudele nõu ja abi anda maksude küsimuse selgitamisel vastavais asutuses. Laevaõnnetuse puhul meeskonnale kahjutasu maksmise komisjonist tuli sektsiooni esindajal mitmel puhul osa võtta.

Mere-, tolli- ja administratiivseaduste ja määruste alal:

Aasta jooksul vaadati sektsiooni ja vastavate laevasõidu ringkondade poolt läbi järgmised mereseaduste komisjoni poolt väljatöötatud eelnõud ja avaldati nende kohta põhjendatud arvamist:

a) Päästmise ja abiandmise, b) randunud ja uppunud varanduste, c) laevade kokkupõrgete, d) kaubalaevanduse, laevaäri ja piiratud vastutuse, e) lootside seaduse eelnõu.

Neist tehti, eriti kaubalaevanduse seaduses, mitmed olulised parandusettepanekud.

Genfi töökonverentsil arutusele tulevate mere-remeeeste tööaja ja haiguskindlustuse küsimusis avaldati laevasõidu ringkondade seisukohad.

Tollikorralduste alal astuti samme ning saavutati järgmised resultaadid: a) Tallinna miinimisaadama toomine tollirajooni, mis sinna komandeerimise rahadele lõpu tegi, b) ületundide arvestamise korra lihtsustamine, c) laevadele mineku korra lihtsustamine — endise tolliameti loa asemele tollivalvuri loaga, d) randades laevade väljaklaarimise korra lihtsustamine, eriti Pärnu rajoonis.

Mitmesuguste määruste kohta meresõidu alal võeti seisukoht, nagu: a) dekimeeskonna minimaalarvu määruse edasilükkamine, b) meeskonna tasumäärad laevaõnnetuse puhul.

Samuti võeti seisukoht laevasõidu ettevõtete maksustamise, vastastikuste konventsioonide sõl-

mimiste ja mitmete välislepingute kohta. Esimeses küsimuses soovitati jääda teatud põhjusil araootavale seisukohale.

Sadama ja merekaubanduse kombed ja „Current-Rate“id:

Sel tähtsal tegevusalal jatkas sektsioon alatud tegevust, milleks Koja juures töötasid mitmed suuremad praktiliste ringkondade esindajate komisjonid, nagu: Tallinna sadama kommete ja töötakside komisjon hra O. Treilmann'i juhatusel, „cif“ „fob“ jne. kommete komisjon hra E. Rosenvald'i juhatusel jne.

Aasta jooksul töötati välja ja kinnitati Koja nõukogu poolt järgmised kombed ja normid:

1. „Tallinna sadama kombed“ 1. osa.
2. „Tallinna sadama kombed“ 2. osa.

Seega leidsid registreerimist tähtsamad kombed, kuna lahtiseks jäid vaid mõned, nagu avarii, kinnituse ja t. kombed. Kuid viimaste kohta otsustati jääda seni araootavale seisukohale, kuni vastavad seaduse eelnõud mereseaduste komisjonis välja on töötatud.

Avarii kombeist oli pikemalt erikomisjonis selgitamisel „jääkahjude arvestamine üldavariise laeva forsseerimisel läbi jää peidusadamasse või forsseerimisel läheda madalikul minetu hädaohu“. Selle kombe kohta koguti andmeid ka mujalt põhjamailt ja jäeti otsustamine avarii seaduse puhuks.

Lõplikult töötati välja ja registreeriti Koja nõukogu poolt „cif“, „fob“, „fas“, „franko vagun“, „franko lähtekoht“, „franko sihtkoht“ kombed.

Kõik kombed anti välja eriraamatutena kolmes keeles ja tehti kõigile huviringkondadele kättesaadavaks. Üksikute järelepärimiste peale anti seletusi mitmete kommete kohta.

Sektsiooni alaliste ekspertide poolt toimetati terve rida ekspertiise laevasõidu nautiliste, tehniliste ja kaubanduslike küsimuste alal. Kohtute nõudmisel määrati terve rida eksperte vastavate küsimuste lahendamiseks ja kommete seletamiseks.

Pärnu koja osakonna kaudu asuti Pärnu sadama kommete selgitamisele, et ka neid oleks võimalik registreerida.

Tallinna sadama sisemise korralduse küsimused.

Tallinna sadama tulevikuplaani väljaarendamise alal võeti osa vastava komisjoni tööst veeteede valitsuses, milleks mitmel korral kuulati laevasõidu ja kaubanduse ringkondade arvamisi.

Sadama ja tolli rajooni piiride kindlaksmääramise tööst võeti osa, läbi viies, nagu ülal öeldud, miinisadama viimine tollirajooni alla.

Võeti üles sadama kaide tööde ratsionaalsem korraldamise küsimus, esimeses järjekorras „Tolli- ja börsiartelli“ ainuõiguse piiramine ja takside õiglasemaks muutmine. Sel alal töötas laevasõidu ja suurkaubanduse ning tööstuse esindajate komisjon, saavutades aasta lõpuks tollivalitsusega teatavad kokkulepped töö umberkorraldamise asjus. Aasta vahetusel oli töö veel pooleli.

1929. a. alul valitseva külma talve puhul ühenduse alalhoidmiseks Tallinna ja Öhtu-Euroopa ning Soome sadamate vahel astuti terve rida samme, töötades kontaktis veeteede valitsusega ning ühendust pidades vastavate maade ja linnade kaubanduskodadega, millest oleks eriti nimetada koostööd Danzigi, Stettiini ja Hamburgiga.

Võeti osa paljudest erinõupidamisist sadama asjus.

Veeteede ja teiste sadamate talvise navigats. ja jääklusli küsimused.

Veeteede ja teiste sadamate küsimusis aidati kaasa koha pealt soovitatud uuenduste läbiviimiseks või puuduste kõrvaldamiseks; neist oleks nimetada:

a) Rannasadamate kordaseadmise jälgimine, misjuures tuli seisukohti võtta ja kohapealseid sooviavaldusi kaitsta — Pärnu ranna laadimiskohtade sihtmärkide, Pärnu jõe süvendamise, Irmgardgrundi tuleboi (eitav seisukoht), Pärnu uute kaide, Pärnu sadama erasikdade maksude, Tori sadama, Roomasaare sadama, Saarte sadamate, Dyrhami varjusadama, Verki varjusadama, Narva-jõe süvenduse ja muuli jne. kohta, Paldiski sadamas laevade talvetamise küsimus.

b) Jälgiti sisemiste veeteede ja sadamate ning laevasõidu küsimusi, nagu: sisselangenud Kärevere silla asemele parve, Luunja parve-silla, lotjade maksustamise jne. küsimused.

c) Võeti osa aastate süvendustööde kavade kindlaksmääramisest veeteede valitsuses.

Talvise navigatsiooni küsimuse lahendamisel aidati kaasa nõuandvalt vastavate sammude astumiseks veeteede valitsuse poolt. Anti alalist informatsiooni välismaa majandusorganisatsioonidele ja m.-konsulitele. Navigatsiooni lõpul tehti vastavad statistilised kokkuvõtted jääriskuste, laevasõidu ja laevade vigastuste kohta, et tõestada Tallinna sadama paremust teiste sadamate ees.

Astuti vastu terve rida samme Saksa kindlustusseltside ja nende järele Daani kindlustusseltside poolt Tallinna ühtlustamisele Soome ja Rootsi sadamatega jääriskuste suhtes, saavu-

tades resultaadina Saksa Reederite Ühingu, Hamburgi Kaubanduskoja ja Kopenhaageni Suurkaupmeeste Ühingu poolt Eesti seisukohtade tunnustamine. Kuid Tallinna asetamises jääklausli alusel paremasse seisukohta ei saavutatud veel resultaate.

Sadamate valitsemise ümberkorraldamise alal selgitati valitsusasutuste seisukohta, et ühenduses sadamakomisjoni asutamisega võtta küsimus lõplikule käsitamisele.

Laevade tehnilise järelevalve ja vastavate rahvusvaheliste kokkulepete küsimused.

Kuna meil valitses selgusetus sadamate inspeksiooni ja klassiseltside inspeksiooni vahel, siis astuti samme selleks, et kaotada kahekordne inspeksioon laevades, mis on tunnustatud klassiseltsides.

Laevade mõõtmise alal võeti seisukoht Eesti-Roosi vahelise mõõtkirjade tunnustamise konventsiooni kohta. Avaldati seisukohad vaba parda alal Baltimere sõidus ühenduses detš. Stockholm konverentsiga, samuti jälgiti vaba parda rahvusvahelist ühtlustamist eeloleval Londoni konverentsil. Jälgiti 1929. a. Londonis peetud merel julgeoleku konventsiooni käiku ja selle vastavust meie oludele. Astuti samme, et Eestis võetaks ümbertöötamisele veneaegsed laevade ja mehhanismide tehnilised määrused, mis on juba liig vananenud.

Laeva juhtkonna ettevalmistamise ja meremeeste heakorra küsimused.

Astuti samme, et kaotada tunduv laeva-meistrite ja raadiotelegrafistide puudus, saavutades kooli astujate arvu suurendamist, samuti seaduste pehmemdamist, ja aidates kaasa praktika võimaldamiseks laevadel.

Purjelaevade juhtkonna küsimuse lahendamiseks selgitati kipparite õiguse laiendamise võimalusi, misjuures aasta lõpuks küsimus arenes niikaugele, et esitati vastav ettepanek seaduse muutmiseks.

Assistentide ja raadiotelegrafistide puuduse vähendamiseks töötati kaasa vastavate kursuste avamiseks, misjuures assistentide kursusi Koda toetas ka rahaliselt.

Laevajuhtide tutvustamiseks uuemate seaduste ja määrustega avariide, kinnituse, vedude alal saavutati haridusministeeriumi nõusolek lühiajalise kursuse korraldamiseks Tallinna merikoolis 1930. a. kevadel.

Töötati kaasa meremeeste küsimuste lahendamisel ja heakorra alal Tallinna „Meremeeste

Kodus“ ja toetati moraalselt ja aineliselt Eesti meremeeste kodu Antwerpenis. Tallinna meremeeste maja saneerimisel toetati küsimust vastavalt valitsusasutustis.

Eelmisel aastal asutatud „Mereõnnetuste uurimise komisjonile“ aasta jooksul veel asju laevaomanikkude poolt uurimiseks ei ole arnud.

Mitmesugune tegevus, statistika ja informatsioon.

Sektsiooni büroo on alati valmis olnud laevasõidu küsimusis laevaomanikele, maaklereile ja kaubandusringkondadele abiks oieama ja aasta jooksul on terve rida vähemaid jooksivaid küsimusi lahendatud ning paljudel juhtudel nõu ja toetust antud Koja juriskonsuldi poolt ja juriidilisis küsimusis.

Purjelaevadele vastutulekuks alandas vastav kodumaa purjeriidevabrik sellekohase sektsiooni tunnistuse puhul riide hinda kuni 10%, kui osta vähemalt 10 pakki.

Sektsioon võttis osa Koja tööst ka üld- ja teiste majandusharude alal, küll sellekohaseil erinõupidamisil, küll seisukoha võtmisega seaduseelnõude, määruste või küsimuste kohta.

Statistika alal on lisaks statistika keskbüroo tööle kogutud materjale laevastiku tegevuse, meeskondade, jäästatistika, jäätakistusest tekkinud kaubandusl. kahjude, laevade vigastuse, prahtide jne. alal. Seda on avaldatud „Koja Teatajas“ kui ka saadetud vastavate järelepärimiste peale sellekohaseile asutustele.

Informatsiooni alal on peale ülaltoodud talvise navigatsiooni informatsiooni saadetud järjekorralist informatsiooni laevaomanikele neid huvitavais küsimusis kui ka antud järelepärimiste peale informatsiooni kodu- ja välismaale. Sektsioon sai informatsiooni välismaa vastavalt ühinguil ja asutusil, nagu: Baltic & International Maritime Conference, Shipping Chamber, Deutsche Seewarte, Eesti konsulid jne. Üldiselt arenes laevasõidu sektsiooni tegevus aasta jooksul rahuldavalt heas kontaktis vastavate ringkondade ja asutustega. Tulevikus veelgi paremate resultaatide saamiseks on vajaline viia lõpuni koja funktsioonide organiseerimine.

Äride registreerimise osakond.

Vaatamata sellele, et eelmisel aastal (1928) võeti tarvitusele kõik võimalikud abinõud äripidajatele äride registreerimise vajaduse teatavaks tegemiseks, selgus siiski aruandeaastal, et veel ei ole registreeritud kõik ärid, mis tegutsesid juba enne äride registreerimise seaduse maksma hakkamist. Samuti oli vahepeal juure tulnud palju uusi ärisid ning suur protsent va-

hetanud omanikke või lõpetanud tegevuse, peamiselt väiksemad ärid. Ühenduses sellega tuli aruandeaastal äripidajatele üksi registreerimise meeletuletusi välja saata üle 3.000. See oli hädatarviline, kuna varemil aastail saadud kogemustest selgus, et ei kuulutamise ajalehis ega omavalitsusile saadetud sellekohased ringkirjad ei anna soovitud tulemusi. Sarnaseile meeletuletusile vastas üle 90% äripidajaid, millist tagajärge võib pidada täiesti rahuldavaks, eriti arvesse võttes, et äride iga sagedasti on õige lühike (mõnel juhtumil vaevalt paar nädalat; teinekord lunastatakse lihtsalt äritunnistus, kuna äri ei algagi tegevust). Saates niisugusele äripidajale registreerimise meeletuletuse, sagedasti ei ole leida aadressaati.

Registreerimata äride kindlakstegemiseks tuleb ärideregistri kartoteeki võrrelda linnavalitsusilt ja Eesti Panga osakondadelt saadud äritunnistusi lunastanud isikute nimestikkudega. See on väga aegaviitev töö, arvestades väljaantud äritunnistuste suure arvuga (15.—16.000) ja ka sellega, et nimestikes ei ole äripidajate nimed korraldatud tähestikulisel. Pealegi tuleb piinlikult hoolt kanda selle eest, et asjata ei saadetaks meeletuletust firmale, mis juba on registreeritud. Siin võivad tekkida eksitused, kuna mõned äripidajad ei ole järjekindlad oma nime kirjutamise viisis ega teata äride registreerimise aadressi muutmisest. Kuigi aruandeaastal tehti seda tööd paralleelselt Koja valijate nimekirja koostamisega, tuli äride registreerimise osakonnal nimekirja siiski veel kord kontrollida, välja minnes sellest, et valijate nimekirja ei kantud kõiki äripidajaid, vaid ainult neid, kes vastasid Koja valimismääruste tingimustele.

Kuigi nõuab suurt tööd uute äride asutamise kindlakstegemine, on see siiski teostatav. Palju raskem on — vahel isegi võimatu — kindlaks teha igasuguseid muudatusi firmas, näiteks tegevuse lõpetamine, osanikkude vahetamine resp. ainuisiklike ettevõtete muutmise ühinguiks või vastuoksa, muudatused aktsiaseltside juhatuses jne. Osalt antakse need andmed välja äritunnistuste nimestikust, osalt „Riigi Teatajast“ ja ajalehist, lõppeks tuleb igalt registreerimise teadaande esitajalt järele pärida, kas ja kellelt ettevõtte üle on võetud jne. Peaaegu võimatu on aga kindlaks teha neid ärisid, mille pidajad aastas mitu korda vahelduvad, kusjuures äritunnistus ühe nimelt teisele ümber kirjutatakse. Siinkohal ei saa jätta nimetamata juhtumeid, kus äri vahetab omanikku kuni 8 korda aastas! Koda saab sellest teada ainult siis, kui saabuvad Eesti Panga osakondadelt andmed puhtakasumaksu maksjate üle. Selleks ajaks on aga tihtilugu

äri juba jälle uuele omanikule üle antud ja on raske leida endist äripidajat, et teda tarbekorral lasta registreerida oma firma kas või tagantjärele.

Vaatamata raskustele ja puudustele, võib siiski rahuldusega konstateerida, et ärideregistri pidamise vajadus leiab ikka suuremat tunnustamist ja arusaamist. Kuna varem tuli ette möödapääsmata raskusi eriti ühingu registreerimisel (kirjalikkude lepingute puudumine jne.), siis võib aruandeaasta kohta öelda, et need nähtused peaaegu kadusid. Ühingu kirjalikkude lepingute sõlmimist soodustab omalt poolt ka uus tempelmaksu seadus, mis vähendab tempelmaksu sarnaseilt lepinguult. Samuti on äripidajad ise jõudnud arusaamisele, et ühise ettevõtte pidamisel on kasulik, isegi hädatarviline, omavaheline kirjalik leping. Et ärideregister leiab kasutamist, näitab firmade kohta kirjalikkude, suusõnaliste ja telefoniliste järelepärimiste arvu järjekindel kasvamine. On sageli päevi, kus äride registreerimise osakonna töö terveni kulub sarnaste teadete andmiseks. Siin olgu nimetatud, et 1929. aastal anti kirjalikke tunnustusi (väljavõtteid äride registrist) üle 150.

Alates 1929. aasta jaanuarist avaldatakse ärideregistri tähtsamad andmed „Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“, mis samuti osutub teatavaks hõlbustuseks firmade kohta andmete saamisel.

Ka nõudis äride registreerimise osakonnalt hulga tööd „Eesti aadressraamatu 1929./30.“ tööstuslike ja kaubanduslike ettevõtete nimestiku korrektuur ning Kaubandus-tööstuskoja valijate nimestiku koostamine.

Kõik loendatud tööd nõudsid osakonnalt võrdlemisi suurt kirjavahetust; sissetulnud kirjade arv oli 4.309, välja läinud kirju 2.446 numbrit. Registrisse kantud firmade arv 51. det. 1929. a. oli 12.111 numbrit.

Kahjuks peab siiski tunnustama, et ka aruandeaastal tuli pöörata politsei poole ja paluda vastutusele võtta äride registreerimise seaduse vastu eksinud äripidajaid. Neid eksimusi tuleb suuremalt osalt seletada äripidajate hooletusega, kuna Koda omalt poolt on kõik teinud, et äripidajatele selgitada äride registreerimise seaduslikkust ja sunduslikkust. Politsei poole pöördub Koda ainult äärmisel korral, kui selgesti on näha, et muidu äride registreerimise seaduse nõudmised jäävad täitmata. Siin võib nimetada, et ühele aktsiaseltsile tuli seitsmel korral meeletuletada oma firma nimetuse muutmise teatamise vajadusest, kuna äride registreerimise seaduse järele Koda oma algatusel võib kanda re-

gistrisse ainult firma lõpetamise, kõik teised andmed aga tuleb esitada tingimata äripidajal endal. Politsei abi tuli tarvitada 158 korda.

Ka firmade seaduse vastu patustatakse liiga palju ja selle vastu võitlemine nõuab äride registri pidajalt suuri pingutusi. Viimasel ajal võib aga siiski märgata, et ärieringkonnad ise suhtuvad teatava ettevaatusega kõlavaid fantastilisi nimetusi kandvatele äridele.

Kaubandus-tööstuskoja Pärnu osakonna 1929. a. tegevuse ülevaade.

Kaubandus-tööstuskoja Pärnu osakond on pidanud 1929. aasta jooksul 23 koosolekut. Neist olid kaks peakoosolekut. Esimene peakoosolek peeti 11. veebruaril 1929. a., mil valiti K.-t.-koja Pärnu osakonna esimene juhatus järgmises koosseisus: esimees J. Varrik, liikmed: G. Tannebaum ja A. Kung. Liikme kandidaadiks valiti E. Bauer.

Teine peakoosolek peeti 6. detsembril 1929. a., mil valiti osakonnale uus juhatus järgmises koosseisus: esimees V. Sumberg, liikmed: V. Klassen ja J. Varrik.

Aruande-aasta jooksul peeti kaheksateistkümme juhatus koosolekut, neist seitse ühes kutsutud asjast huvitatud isikutega. Viimasel arutati ja võeti seisukoht seaduseelnõude ja määruste kavade kohta ning asjast huvitatud isikud olid kutsutud selle järele, missuguse kaub.-tööstusliku ettevõtte liigi tegevust arutata seaduseelnõu või määruse kava kõige rohkem puudutas.

Peale selle peeti kaks osakonna laevasõidu sektsiooni koosolekut ja üks Pärnu sadama kommete väljatöötamise komisjoni moodustamise koosolek.

Aasta jooksul on osakond avaldanud arvamisi ja soove K.-t.-kojale kohalike kaubanduse ja tööstuste tarvituse kohta: kaubanduse alal:

hooaja- ja inventuur-väljamüükide arvu, tähtsate ja kestvuse kindlaksmääramise kohta;

kuidas võtta tarvitusele abinõusid välismaa äriemeeste vastu, kes ärimaksu maksmata Eestis püüavad tegutseda;

osakaupa maksuga müügi seaduse eelkava asjus; ja küsimuse kohta, kuidas panna piir kauplemisele Pärnus võõrastemajades ja erakortereis väljaspoolt sissesõitnud kaupmeeste poolt, kes sel teel teevad tunduvalt konkurentsi kohapealseile kaupmeestele. Peale selle on osa-

kond avaldanud seisukoha küsimusis, nagu kaubanduskombed „Cif“, „Fob“ ja t. ja kaubamaksu (kaalumaksu) nomenklatuuri kava asjus, mis on ette nähtud Eesti-Läti vahelises sadamamaksude konventsiooni ümbertöötamise kavas;

tööstuse alal: kohapealsete metsatöösturite palve vab. valitsusele riigi metsatööstuse majandusliku tegevuse piiramise asjas; ja lõpeks laevasõidu alal:

rannasõidu-märkide väljapanek Pärnumaa mereranna vees;

Eestist laevameeskondade saatmise korra lihtsustamine välismaale Eesti laevadele;

uus sadamamaksude tariifi kava ja „First open water“ 1920. aasta 25 mai peale kindlaksmääramine.

Osakonna juures on 1929. aastal moodustatud komisjonid:

Pärnu sadama kommete väljatöötamise komisjon. See komisjon oli 10-liikmeline, pidas 1929. aasta jooksul 4 koosolekut ja töötas välja „Pärnu sadama kombed“.

1929. aastal oli Pärnu ja Pärnumaa kohta 10 usalduseksperti, K.-t.-koja poolt nimetatud, laevasõidu ja merikaubanduse alal.

Kohapealseisse ärimaksu komisjonesse oli 1929. aastal osakonna poolt valitud 3 liiget.

Kaubandus-tööstuskoja Tartu osakonna tegevuse ülevaade.

Aruande-aasta jooksul olid Tartu osakonnas muude küsimuste hulgas arutusel järgmised tähtsamad küsimused:

Tollitariifi muutmise ja täiendamise küsimus, mil puhul juhatus üheskoos töösturite ja kaupmeeste organisatsioonide esindajatega on arutanud läbi praegu maksva tollitariifi ning vastavad parandused ja soovid esitanud Kaubandus-tööstuskojale.

Väike- ja kesktööstuse esinluse Kojast eraldamise küsimus, ühenduses Käsitöökoja ellukutsumise küsimusega. — Juhatusel liikmed ja sekretär on võtnud osa vastavate töösturite-organisatsioonide koosolekuid, milles täh. küsimus on olnud arutusel, ja on osakonna seisukohad ja resolutsioonid esitanud Kojale.

Ületunnitööde puhul takistuste tegemine tööinspektsiooni poolt, 8-tunnilise tööpäeva pealesurumisega ja ületunnitöö võimaluste äravõtmise katsetega. — Sel puhul on osakonna juhatusel tulnud selgitada 8-tunnilise tööpäeva maksvuse küsimust.

Tööstuse-kaubanduse keskmiste puhaskasu protsent-normide kindlaksmääramine 1930. a. — Ses asjas organiseeris osakond koh. töösturite ja kaupmeeste uhiskoosoleku, millel puhaskasu normid välja töötati. Suur osa Tartus vastuvõetud normidest leidis vastuvõtu nii Tartu maksuametis kui ka Tallinnas maksudevalitsuses.

Tööstatistika lihtsustamise küsimuses on osakond astunud tarvilisi samme, millised aga pole annud tulemusi, kuna R. St. K. on statistiliste andmete kogumises seotud rahvusvahelise tööbüroo nõudmistega.

Tööstuse krediidi küsimuse selgitamiseks on osakonnal tulnud astuda samme, et elujõulisil ettevõttele, milliste tegevus seda õigustab, oleksid krediidi saamise võimalused vastava kindlustuse andmise juures.

Aktsiisi kontrolli alla kuuluvate ainete müügi lubade väljandmise korra lihtsustamiseks on osakonnal olnud läbirääkimisi kohaliku linnavalitsusega ja Eesti Panga osakonnaga, kusjuures on tulevaks aastaks ette näha võimalus säärase mooduse maksmapanekuks, et aktsiisi kontrolli alla kuuluvate ainete müügi load antakse äri-maksu (äri-tunnistuse lunastamise puhul) kvii-tungi ettenäitamisel.

Ärielus ilmsiks tuleva korrupsiooni vastu võitlemiseks on osakond algatanud konkurss-protsessi ja kaubanduslikes asjus tsiviilkohtupidamise seaduse muutmise küsimuse, kohtupidamise ja asjaajamise kiirendamiseks neis asjus, mis puutuvad kuri-tahtlikesse pankrottidesse ja krediidi usalduse kuritarvitustesse. Need algatused on leidnud Kojas poolehoidu ja edasiarendamist. — Ühenduses sellega on Koja poolt osakonnale läbivaatamiseks saadetud „Kõlvatu võistluse vastu võitlemise seaduse eelnõu“, mille kohta osakond on avaldanud ka oma arvamised.

Äriraamatute süsteemi lihtsustamiseks on osakonna poolt väljatöötamisel uus äriraamatute seaduse eelnõu, mis esitatakse enne Kojale saatmist arvamiste avaldamiseks kohalikkude töösturite ja kaupmeeste organisatsioonidele.

Eesti sotsialistliku töölispartei riigikogu rühma poolt algatatud 8-tunnilise tööpäeva eelnõu on osakonnas olnud arutusel, kusjuures osakond ei pidanud võimalikuks praeguse tööstuse olukorra juures seda seaduseelnõu kokkuseatud kujul pooldada.

„Eesti Nädalala“ korraldamise kü-

simust on osakond arutanud mitmel korral, kuid selle teostamisest pidanud loobuma ainelisil põhjusil. Samuti kerkis üles „Propagandanä-dala“ korraldamise mõte kodumaa saaduste levitamise otstarbel. Ainelisil põhjusil tuli loobuda suuremate aktsioonide ettevõtmisest, seepärast püüdis osakond ajakirjandust kutsuda kaasa ostjaskonna kasvatamiseks ja kodumaa väärtuslike toodete propageerimiseks ostjaskonnale.

Osakonna algatusel on Koda astunud samme vase väljaveo takistamiseks.

Eesti saadusile naaberriikidesse turgude leidmiseks on osakond soovijale püüdnud võimalust mööda vastu tulla, astudes kirjavahetusse kaubanduskodadega Helsingis, Riias ja Kaunases.

Osakonna juhatus on pidanud aruande-aasta jooksul 21 koosolekut ja arutanud läbi üldse 130 mitmesugust küsimust. Peale ülaltähendatud üldtähtsusega küsimuste on osakond lahendanud väga mitmesuguseid kohalikkude töösturite ja kaupmeeste poolt esitatud soove. Osakonnast on päritolutunnistusi antud välja 25. Sissetulnud ja väljaläinud kirju on registreeritud 891, ärisid registreeritud 98. Juriidilist nõuannet tööstureile ja kaupmeestele on võimaldatud 368 juhu-l. Kõik need andmed käivad aja kohta 6. XII 29. — 20. V 30.

Väljavõte

Kaubandus-tööstuskoja revisjonikomisjoni koosoleku protokollist 28. aprillist 1930. a., Koja ruumes, Tallinn Lai t. 45.

Koosolekust võtsid osa: hrad K. Baars, N. Essen, K. O. Uibopuu ja J. Varrik.

Seega on koosolek otsusvõimeline Koja juhatuskirja § 33 põhjal.

Revisjonikomisjoni esimeheks valiti ühel häälel hra N. Essen.

Komisjon vaatas läbi 1929. a. aruanded, võrreldes neid raamatute ja tõendavate dokumentidega, kusjuures leidis raamatute dokumentidega kooskõlas olevat. Kulud on tehtud eelarve piirides. Lõpubilanss on 31. detsembri 1929. a. peale kokku seatud tasakaalus Kr. 205.045,20.

Žurnaali 1929. a. läbikäik ühes algus- ja lõpubilansiga on Kr. 1.446.140,82.

Revisjonikomisjoni esimees: N. Essen.

Liikmed: K. O. Uibopuu.

J. Varrik.

K. Baars.

Väljavõtte õige: Max Hurt (direktor).

Kaubandus-tööstuskoja üldine tulude ja kulude aruanne

TULUD.

31. detsembril 1929. a.

KULUD.

Ülejääk 1. jaanuari 1929. a. peale:

a) maksudest . Kr. 159 510.66	
b) registreerim.-maksudest . „ 2.476.50	161.987.16
d) protest. vekslite nimekirjadest	1.994.15 163.981.31

Sisse tulnud 1929. aastal:

1) 1925. a. maksudest	189.28
2) 1926. a. „	778.03
3) 1927. a. „	1.752.73
4) 1928. a. „	22.769.37
5) 1929. a. „	80.989.31
6) 1930. a. „	16.309.59
7) Protsentidest jooksv. arvete pealt	9.314.39
8) IV järgu kaub. ettevõtete maksudest	135 26 132.237.96
9) Protest. vekslite nimekirjadest	13.037.50
Kokku: Kr. 309.256.77	

Protest. veksl. nimek. puudujääk „ 924.67

Kr. 310.181.44

Kulud 1929. aastal:

Kulude §	1. Palgad	54.050.—
”	2. Kantseleikulud	6.675.79
”	3. Sõidukulud	4 766 08
”	4. Vallasv. muretsem.	423.40
”	5. Raamat. muretsem	870.17
”	6. Juriidiline abi	4.550.—
”	7. Majapidamine	11.933.14
”	8. Kaub.-tööstuskoja Teataja puudujääk	9.631.96
”	9. Loengute korraldam.	467.40
”	10. Näituste toetamine	200.—
”	11. Mitmesug. toetused	1.000.—
”	12. Ametnikkude ja teenijate arstiabi	2 984.22
”	13. Esinduskulud	3.522.10
”	14. Ärideregistreerimise puudujääk	2.899.07
”	15. Ettenägemat. kulud.	7.258.19 111.231.52
Koja Tartu osak. kulud	2.638.56	
” Pärnu „	110.39 2.748.95	
” valimiste kulud	8.378.92	
Protest. veksl. nimekirjade kulud	15.956.32 27.084.19	

Kokku: Kr. 138.315.71

Ülejääk maksudest 1. jaan. 1930. a. peale „ 171 865.73

Kr. 310.181.44

Kaubandus-tööstuskoja lõpubilanss

A K T I V A.

31. detsembril 1929. a.

P A S S I V A.

Kassa	
Sularaha kassas	2.200.79
Pangad	
Eesti Pangas jooksv. arvel nr. 2721	280.40
Eesti Panga Tall. osak. jooksv. arvel nr. 724	8.327.04
Krediit - pangas jooksv. arvel nr. 11769	87 672.—
Tall. linnapangas, tähtajal. hoiussumma	50.000.— 146.279.44
Protest. vekslite nimekirjad	
Netto-puudujääk	924.67
Deebitorid	
Saada nimekirja järgi	4.710.61
Avansid	
Saada nimekirja järgi	272.05
Kautsjonid	
Elektrivoolu tarvitamise eest	120.—
Varandused	
Nimekirja järgi	25.051.89
Üleminevad summad	
Nimekirja järgi	25 485.75
Kr. 205.045 20	

Sissetulnud maksude ülejäägid	
Ülejääk maksudest	171.865.73
Kreeditorid	
Maksa nimekirja järgi	46.34
Tagasimaksud	
Nimekirja järgi	341.54
Varanduste kapital	
Kapitali varanduses	25.051.89
Üleminevad summad	
Nimekirja järgi	7.739.70
Kr. 205.045.20	

Pearaamatupidaja: J. TINN.

Juhatuse esimees: LEO SEPP

Liikmed: E. ROSENVALD, V. PRII, ED. MEKSI, H. KOLTTS, J. KUKK, A. SINISOFF.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu koosolek 22. mail 1930. a.

Juhatab nõukogu esimees J. Puhk.

Koja 1929. a. aruanne. Juhatus on esitanud nõukogule Koja tegevuse ülevaate ja rahalise aruande 1929. a. eest. Aruanne on revisjonikomisjoni poolt läbi vaadatud ja õigeks tunnistatud. Nõukogu otsustab aruanded esitada peakoosolekule kinnitamiseks ja tegevuse ülevaate avaldada „Kaubandus-tööstuskoja Teatajas“.

Kevadise istungjärgu äramääramise küsimus. a) Koja esimees hr. L. Sepp teeb nõukogule teatavaks, et ta ajapuudusel paneb maha esimehe kohused. b) Juhatus esineb ettepanekuga määrata kevadise istungjärgu algus 12. juuniks kl. 17 p. l. kas Börsisaalis, kui ruumid seal vabad, või Koja ruumes, järgmise päevakorraga:

1) istungjärgu presiidiumi ja sekretariaadi valimine;

2) Koja 1929. a. aruannete kinnitamine;

3) jooksvad küsimused;

4) Koja juhatuse esimehe valimine.

Ühtlasi esineb Koja juhatus ettepanekuga samal päeval kell 12 pidada ära nõukogu koosolek. Nõukogu kinnitab ettepaneku.

Eesti Panga nõukogu liikmete küsimus. Eesti Pank kirjaga 2. maist s. a. palub esitada Koja poolt kolm panga nõukogu liikme ja kolm liikme asetäitja kandidaati ühe nõukogu liikme (loosi läbi väljalangenud hr. Joakim Puhki asemele) ja ühe nõukogu liikme asetäitja valimiseks. Koja juhatus, võttes arvesse Üleriikliku Kaupmeeste Liidu ja Koja Tartu osakonna soove ja ettekan-deid, esineb ettepanekuga kiita heaks järgmised kandidaadid:

a) nõukogu liikme kohale: hr. Joakim Puhk, hr. August Keisermann, hr. Karl Ennus.

b) nõukogu liikme asetäitja kohale: hr. Alfred Miller, hr. Peeter Luksep, hr. Artur Laamann.

Nõukogu kinnitab ettepanekud kandidaadid.

Esindaja küsimus kaubalepingute komisjoni.

Majandus- ja välisministrite vahelisel kokkuleppel on asutamisel kaubalepingute komisjon, kelle ülesandeks oleks:

1) ettepanekute tegemine uute kaubalepingute sõlmimiseks ja varemalt maksvate revideerimiseks;

2) meie kaubandus-tööstuskonnaga kindla kontakti pidamine kaubalepingute sõlmimisel;

3) jaelevalve maksvate lepingute teostamise üle, ja

4) lepingute tulemuste igakülgne kaalumine.

Koja poolt soovitatakse sellesse komisjoni üht esindajat. Juhatus esineb ettepanekuga kinnitada selleks Koja direktor hr. Max Hurt. Nõukogu kinnitab juhatuse ettepaneku.

16. ja 17. juunil peetakse ära Kaunases 3. Balti riikide majanduskonverents. Konverentsi Eesti rahvusrühm palub teatada, kas Koda kavatses saata sinna oma esindajad. Nõukogu otsustas määrata Koja poolt hr-ad J. Puhk ja V. Grohmann ja võimaldada Koja sektsiooni büroodel saata iga sektsiooni poolt üks esindaja.

Esindajate määramine ärimaksu komisjondesse. Kaubandus-tööstuskoja juhatus palub kinnitada Koja esindajaiks ärimaksukomisjonidesse järgmised liikmed:

Viljandi jaoskonna ärimaksukomisjoni liikmeks hr. Jaan Rebane, asemikuks hr. Jaan Polikarpus;

Valga jaoskonna ärimaksukomisjoni liikmeks hr. Oskar Otto p. Reinhold ja asemikuks hr. Paul Lõhmus;

Narva jaoskonna ärimaksukomisjoni liikmeks hr. Artur Roop. Nõukogu otsustab kandidaadid kinnitada.

Krediidi kaitse küsimus. Viinis asuv „Kreditoride Ühing“ kutsub 31. maist 3. juunini s. a. kokku rahvusvahelise krediidiusalduse kaitse kongressi, kus võetakse rahvusvahelises ulatuses arutusele krediidi, krediidi kaitse, moratooriumide jne. küsimused. Kutse on saadetud ka Eesti kohtuministeeriumile, kes palub Koda teatava osa kuludest Eesti esindaja kongressist osavõtu puhul võtta enda kanda. Juhatus pooldab osavõtmist kongressist ja arvab, et Koda võiks enda kanda võtta 6—7 päeva eest Eesti esindaja päevarahad (Kr. 150—175), kuna muu osa kuludest peaks kandma kas pankade nõukogu või ministeerium. Koja toetus oleks mõeldav ainult siis, kui esindajaks määratakse Koja ringkondadele vastuvõetav isik, Koda sooviks Eesti esindajana kongressil näha kohtuministeeriumi nõunikku hr. Selterit. Nõukogu võtab ettepaneku vastu.

V sektsiooni liikmete Stokholmi näituse külastamise küsimus. V sektsiooni büroo on tunnistanud tarviliseks, et sektsiooni büroo liikmed

ja sekretär külastaksid Stokholmi näitust. Juhatus esitab küsimuse nõukogule otsustamiseks. Sõitjatena oleksid nähtud ette hr-ad Kesker, Zimmermann, Mikita ja Huik. Nõukogu otsustas olla nõus.

Esindajate määramise küsimus rahvusvahelise kaubanduskoja Eesti rahvuskomiteesse. Eesti rahvuskomitee põhikiri on kohtu- ja siseministri otsusel kantud seltside ja nende liitude registrisse.

Selle komitee põhikirja § 6 põhjal esineb iga liige komitee peakoosolekuil kolme esindaja kaudu. Peakosolek peetakse ära 5. juunil s. a. Nõukogu otsustab määrata Koja esindajaiks rahvuskomiteesse hr-ad J. Puhki, M. Hurda ja M. Punga.

Venesse sõitvast delegatsioonist osavõtu küsimus. Eelmisel nõukogu koosolekul otsustati võtta osa N. Venesse sõitvast delegatsioonist ühe esindaja kaudu. Tol ajal jäi sõit teostamata N. Venes tekkinud takistuste tõttu. Nüüd on Koja ringkondade huvi selle delegatsiooni sõidu vastu vaibunud. Nõukogu otsustas praegusest delegatsioonist oma esindaja kaudu mitte osa võtta.

Ärideregister maikuu esimesel poolel.

Registreeritud firmad:

1. Ernst Aring Tallinn, rauakauplus.
2. Haim Citron, Tallinn, klaasitööstus.
3. Johannes Feldmann, Tallinn, toiduainetekauplus.
4. Leena Grünberg, Tallinn, toiduainetekauplus.
5. A. N. Hoff, Viljandi, mütsi- ja karusnahakauplus, ainuisiklik äripidaja Abram Hoff.
6. Helene Kalmus, Tallinn, naisterahvaõmblustöökoda.
7. Johan Kals, Haapsalu, toiduainetekauplus ja piimatööstus (viimane asub Oru vallas).
8. Liisa Kello, Tartu, toiduainete- ja piimakauplus.
9. Henriette Lukker, Tallinn, pudukauplus.
10. Johan Maurer, Tallinn, soolapakkimistööstus.
11. Barbara Moldehnke, Tallinn, paberija kirjutustarvetekauplus.
12. Martin Mättik, Tartu, kondiitri- ja pagariäri.
13. Hilda Puna, Tallinn, moeäri.
14. Olga Schostakovski, Tallinn, õmblustöökoda.

15. Põletispuude-müük V. Södi & Ko, Tallinn, täisühing, täisosanikud Villem Södi ja Alice Kolts, osakapital Kr. 3.000.—
16. Filip Tamme, vorstitööstus „Delikatess“, Tartu.
17. Julie Vehm, Tallinn, moeäri.

Registreeritud muudatused:

1. Balti Poolitööstus A.-S., Tallinn, valitud uus juhatus koosseisus: Tor von Wright, Max Burmeister ja Alexander Riesenkaupff.
2. Karl K. Dubas, Tallinn, autotarvete ja -osade ladu, ettevõtte üle läinud täisühingule firma all „Sass & Dubas“, milles on täis- osanikeks Carl Sass ja Karl Konstantin Dubas, osakapital Kr. 1.000.—
3. A.-S. „Dvigatel“, Tallinn, uueks juhatuse liikmeks valitud Josephine Locke.
4. Eesti Paberri A.-S., Tallinn, uueks juhatus liikmeks valitud Eduard Forsman.
5. O.-Ü. A. Fleming & Ko, Tallinn, lahkunud juhatus liige Anastasia Baumann, asemele valitud Aleksander Scharoff.
6. Ida Heltzer, Tallinn, uuesti jätkab äritegevust, avanud pudukaupluse.
7. Nehemja Hoff, Tallinn, mütsi- ja nahakauplus, lõpetanud oma kaupluse Viljandis; prokuura antud Willi Brauns'ile.
8. A.-S. „Hoone“, Tallinn, maksujõuetuks tunnistatud mitte ärialal.
9. Hans Kallmann, Viljandi, naha- ja saapakauplus, maksujõuetuks tunnistatud, moodustatud konkursivalitsus, asukohaga Viljandis, Lossi t. 9.
10. Matheas Mikk, Tallinn, üle annud oma rätsepätööstuse abikaasa Helene Mikk'ile ühes õigusega tarvitada firmat „M. Mikk“.
11. Jahu- ja lauutööstus „Paala“ Praks, Sild, Grauen, Põltsamaal, lahkunud täisosanik Jakob Grauen, juure tulnud täisosanikuks August Part; ettevõtte tegevust jätkatakse täisühinguna firma all Jahu-lauutööstus „Paala“ Jaan Praks, Oskar Sild ja August Part, ühingu osakapital on Kr. 6.000.—
12. A.-S. O. Pallas ja Ko, Tallinn, maksujõuetuks tunnistatud.
13. Hans Reimann, Viljandi, mehaanikätöötuba, maksujõuetuks tunnistatud.
14. A.-S. A. Rosenvald & Co, Tartu, surma läbi lahkunud juhatus liige Arthur Uibopuu, uueks juhatus liikmeks valitud Therese Uibopuu.
15. K. Rubin, Tallinn, kirjutusmaterjalikauplus, ainuisiklik äri muudetud täisühinguks, milles täisosanikeks on Kristjan Rubin, Marie Rubin ja Pauline Rubin, osakapital

- Kr. 900.—, firma nimetus jääb endiseks „K. Rubin“.
16. A.-S. Rumberg, Tuberg & Ko, Tallinn, lahkunud juhatuse liige Juhan Laus, asemele valitud Valter Kruberg; lahkunud prokurist Konstantin Rosenstein, prokuura antud Harald Kuulmata'le.
 17. Saaremaa Kaupmeeste O.-U. „Stabil“, Kuresaare, lahkunud juhatuse liige Viktor Lange, asemele valitud Karl Vellig.
 18. Gustav Sallert, Nõmme, riide-, pudu- ja kirjutusmaterjalikauplus, avanud osakonna Nõmmel, Hiuu t. 2.
 19. A.-S. „Savi“, Tallinn, juhatusse kuuluvad 22. aprillil s. a. peakoosolekul ettevõetud valimiste järele hrad Carl Luberg, Kristjan Luberg ja Feliks Saarnak.
 20. Tartu Telefonivabrik A.-S., Tartu, juhatusse kuuluvad Paul Sternfeldt, August Alfred Kõva, Georg Bergh, Gustav Wettermark, Peeter Juck.
 21. Tartumaa pank, Tartu, lahkunud juhatuse liige August Ehrlich, asemele valitud Hans Miller.
 22. Kaubamaja Vennad Uibopuu, Tallinn, surma läbi lahkunud täisosanik Arthur Uibopuu, tema pärandustombu hool-daja on kaasosanik Karl Oskar Uibopuu.
 23. A.-S. Valga Õlletehas, Valga, surma läbi lahkunud juhatuse liige Arthur Uibopuu, asemele astunud kandidaat Voldemar Neumann.
 24. Viljandi Toorelinatööstuse O.-Ü., Viljandi, maksujõuetuks tunnistatud ja konkurss avatud.

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

1. H. Citron & J. Halbreich, Tallinn, keemiatööstus.
2. J. Halbreich & H. Citron, Tallinn, katusepapi- ja klaasivabrik.
3. Jüri Klaus, Vigala v., segakauplus.
4. Hendrik Kosenkranius, Pärnu, liha- ja vorstikauplus.
5. K. Liin ja Ko, kaubanduskontor „Norma“, Tallinn.
6. Karl Moldehnke, kirjutustarvete ladu „Emko“, Tallinn.
7. Anna Olli, Narva, toiduainetekauplus.
8. Miina Põlten, Tallinn, toiduainetekauplus.
9. Johan Saar, Pärnu, toiduainetekauplus.
10. M. Scheer ja E. Aring, Tallinn, rauakauplus.
11. Peeter Tõru, Tallinn, toiduainetekauplus.

NÕUANDE BÜROO

maksustamise küsimustes — äri-, tulu- ja tempelmaks —

avatakse 15. maist s. a. Kaubandus-tööstuskoja juures.
 Büroo töötab vann. adv. M. PUNG'a juhatusel. Büroos
 on tegevad end. majandusmin. käsutusametnik ja end.
 maksuinspektori abi nr. E. ROSS ja Kaubandus-tööstuskoja
 nõunik hra R. BERENDSEN.

Büroo on avatud äripäevadel — peale laupäevase — kella 5–6 õhtul.

Nõuandmine hinnata.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Eesti esindaja rahvusvahelisele laevaomanike konverentsile.

Järjekorraline „Balti ja rahvusvaheline laevaomanike konverents“ peetakse tänävu 27.—31. maini Kopenhaagenis. Seal tuleb arutusele terve rida laevasõidu elulisemaid küsimusi. Selle konverentsi liikmeiks on üle 10 milj. tonni laevu ja peale selle rohkesti maaklereid. Eesti esindajana sõitis kongressile Laevaomanikkude Ühingu poolt ins. E. Masik, kes on ka konverentsi asedirektoriks Eesti poolt.

Peale konverentsi on ins. E. Masikul ette nähtud tutvuda Kopenhaagenis sealse sadama sisse- ja välislaadusega, eriti tollile alluvate kaupade käsituse alal, ühenduses Tallinna sadama sisse- ja välislaaduse korra ümbermuutmisega.

Viinamüük pühade-eelsel nädalal.

Tallinna viinatehasest on müügikohtadele müüdnud pühade-eelsel nädalal 10.—17. aprillil s. a. piiritust ja viina järgmiselt (võrdluseks on toodud andmed eelmise aasta kohta 21.—28. IHI 1929):

Piiritus pudeleis à 0,75 l. 4.620 (6.860); piiritus pudeleis à 0,25 l. 36.640 (34.980); viin pudeleis à 3 l. 780 (114); viin pudeleis à 0,75 l. 210.180 (193.360); viin pudeleis à 0,25 l. 80 (40).

Nimetatud joogid sisaldasid alkoholi 617.813⁰ (580.029⁰), koguväärtuses Kr. 353.183:— (327.657.60). Järelikult on müüdnud nimetatud jooki käesoleva aasta pühade-eelsel nädalal Kr. 25.525.40 eest rohkem kui eelmisel aastal.

Inglise huvi Eesti õlikivitööstuse vastu.

Aseri tsemendivabrik, mis seni kuulus ühiselt A.-S. „Silva“ ja „London and Northern Trading“ile“, läks üle, A.-S. „Silva“ aktsiate müügi tõttu 500.000 krooni väärtuses, inglise osanikule, kes kavatsesvat tsemendivabriku ehitada ümber õlikivivabrikuks. Viimasel ajal näitavad inglased üldse suurendatud huvi Eesti õlikivitööstuse vastu. Nii jõudsid Tallinna mõne aja eest „The New Consolidated Goldfields Co of South Africa Ltd, London“ peadirektor Agnew, firma tehnilise osakonna juhataja Degenhardt, insener Roberts ja insener Davidson selleks, et tutvuda kohapeal õlikivitööstusega ja algatada valitsusega läbirääkimisi suurema õlikivivabriku ehitamise asjus. Mainitud firma on aastaid teinud laboratooriumi-katseid eesti õlikivi proovidega, mis nüüd olevat annud rahuldavaid taga-

järgi. Inglased pidasid selles asjas läbirääkimisi majandusministeeriumiga, mille kestes nad muuseas juhtisid tähelepanu sellele, et Eestis praegusel ajal võetavad maksud on nii suured, et väliskapital kaotab huvi investeerimise vastu. Selle peale seletanud majandusminister, et olevat teoksil seaduseelnõu eesti maksunormide Lääne-Euroopa omadega ühtlustamise kohta, mis sügisel kavatsetakse panna ette riigikogule.

Soome:

Riikliku tellimised kodumaa tehaseile. Soome valitsus on riiklike tellimiste suhtes pannud maksuma järgmise määruse: tellimisi ära andes tuleb pidada meeles Soome rahvamajanduse huvi ning võimalust mööda tellimised mahutada kodumaa tehaseisse, seejuures silmas pidades järgmisi juhtnõure: a) kui tellitav kaup on täielikult kodumaa valmistus, tuleb tellimine anda kodumaa tehasele, kuigi selle nõutud hind on kuni 20% välismaa kauba hinnast kallim; kui aga tellitav kaup ainult osalt on valmistatud kodumaal, näiteks pool tellitud kaubast on kodumaa töö, siis tuleb tellimine anda kodumaa tehasele, kuigi hind on kallim kuni 10% vastavast välismaal valmistatud kaubast; b) kui riigi asutised tellivad välismaalt kaupa, peab kauba vedu sündima kodumaa laevadel, tellimise täitmise ühenduses olev asjaajamine peab sündima Soome äri vahetalitusel ning laadung tuleb kindlustada Soome kindlustusseltsides. Tellimised tuleb teha fob tingimusega välismaa sadam; c) kõigist tähtsamaist riiklikest tellimisist tuleb kuulutada avalikult, kui tellimised ei ole salajast iseloomu; d) selle valitsuse otsuse täitmise järele valvamine pannakse asjaomase ministeeriumi peale.

Kartulijahutööstuse asutamise kavatsused. Soome põllusaaduste valmistajate liidu ülesandel on viimasel ajal põhjalikult uuritud kartulijahutööstuse asutamise võimalusi Soomes. Insener M. Vegelius käis Rootsis kartulijahutööstust uurimas. Nagu kuulda, on uurimise tulemused osutunud äärmiselt ebasoodsaks selle tööstusharu loomise suhtes Soome. On tulnud veendumusele, et praegustes oludes kartulijahutehas siin äriliselt end ära ei tasu, kuna Soome kartulid sisaldavad õige vähe tärklist. Esialgu on kartulijahutööstuse asutamise mõttest loobutud.

Kartulitur. Viimasel ajal on kartuliturul seisukord kujunenud äärmiselt vaikseks, kartuli nõudmine on jäänud veel vähemaks kui aprillis. Mõned 20-tonnilise laadungiga Eesti purjekad seisavad juba poolteist kuud sadamas

ega saa ikka veel oma kaubast lahti. Reidil on veel ankrus 7 purjekat, mis ruumipuudusel sadamasilla juure ei pääse ning peavad ootama järjekorda. Hinnad langevad iga päev, müüakse juba 35 ja 30 Smk. hekto.

Soome näitus-mess.

Käesoleva aasta suvel 15. kuni 22. juunini peetakse Helsingis järjekordne Soome tööstus- ja kaubandus-mess, missuguseid seal korraldatakse regulaarselt iga viie aasta järele. Kõne all olev näitus-mess tootab saada huvitavaks paraadiks põhjamaa riikide tööstusele ja kaubandusele, kuna seal peale Soome omamaa tööstuse veel Rootsi, Norra, Daani ja ka Saksa tööstus on rikkalikult esindatud.

Ühtaegu näitus-messiga leiavad Helsingis aset Soome ülemaalsed spordi- ja võimlemispidustused. Odavahinnaliste ühiskorterite ja ühendusabinõude eest hoolitsevad Soome näitus-messi toimikond ja kaupmeeste organisatsioonid.

Poola.

Balti uus laevasõiduliin. Laevaselts „Poola Laevasõit“ Gdynias avas 1. aprillist k. a. peale korrapärase laevaliini Balti rannikuga. Sel liinil on kaks laeva, „Tczew“ (1020 tn.) ja „Chorzów“ (1350 tn.). Need laevad sõidavad Gdyniast välja igal 1. ja 15. kuupäeval ja peatuvad Riias, Tallinnas ja Helsingis. Tarbekorral peatuvad need laevad ka Danzigris, Liibavis ja Vindavis. See liin on mõeldud igasuguste kaupade, ka kõige vähemate kaubahulkade, veoks. Gdynias on „Poola Laevasõidu“ oma ladu, kus Balti riikidest tulev kaup soodsamail tingimusil alal hoitakse kui Danzigris ja Stettin. Ümberlaadimise kulud Gdynias on madalamad naabersadamaist, mahalaadimine on isegi makсутa.

Ülaltähendatud liini esindajaks Eestis on A/S. Tallinna Laevaühisus Tallinnas.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

I. A. Sisseveotariifis.

Hõre (marlitaoline) puuvillane kangas — läbiletatud ja kahelt poolt kaetud valget värvi seguga, mis sisaldab peaaesjaliselt tärgliseollust, määratud kohvrite vooderdamiseks, riide hõõrudes langeb segu riidelt, — t.-t § 194 p. l. alla kuuluvaks t.-s. § 216 kohaselt (T.-k. otsus nr. 3750 — 9. V 1930. a.).

Elektrilambi pirnide tariifi kaaluks lugeda puhas nettokaal, s. o. pakkimaterjalita (lampi ümbritsev gofreeritud paber ja õhuke paber etiketiga). (T.-k. otsus nr. 3737 — 9. V 1930. a.).

Portvein originaalpudeleis, mis sisse toodud mitte otse päritolumaalt, vaid kolmandast riigist, ja millel kaasas puhtusetunnistus, kasutab ainult siis lepingu soodustusi, kui esitatakse ümberlaadimise tunnistus kohtadelt, kus kaup ümber laaditi. (T.-k. otsus nr. 3748 — 9. V 1930. a.).

Tollide tõstmine Saksamaal.

Saksamaal on tõstetud sisseveo-tolle peaaesjaliselt toiduaineilt. Muuseas on tõstetud toll munadelt Rmk. 6 pealt 30 peale, mis meie eksportööride ringkondades on sünnitanud teatavat ärevust. Rahustamiseks võime teatada, et see tol-

lkõrgendus ei mõju meie munade väljaveole, kuna Saksa-Itaalia kaubalepingu alusel tuleb meil tasuda tolli Rmk. 5.— 100 kg. pealt.

Tollialandus Eesti kalale Poolas.

Poola valitsus on meie kalaeksportööridele tulnud vastu ja ajutiselt alandanud sisseveotollivärskest kalalt (kohad, karbid, havid) 65 grossi pealt 25 grossi, s. o. 10,5 sendile kilogrammilt.

See soodustus on maksev poolteist kuuld, alates 25. aprillist.

Kuna tolli on alandatud 60% võrra, peaks see korraldus mõjuma elustavalt meie kalade väljaveole Poolasse.

Loomaliha Soome lihtsustatud korras.

Lisakokkuleppe põhjal Eesti-Soome kaubanduslepingu juure kasutab Eesti loomaliha Soomes alandatud sisseveotoll, nimelt 1,20 Smk. asemel 0,70 Smk. kilolt. Nüüd on lepitud kokku, et selle madalama tolli saamiseks ja Eestile antud kontingendi arvestamiseks tuleb meie eksportööridel Soome tollivõimudele esitada ainult üks dokument: loomatervishoiu osakonna tunnistus, milles ära märgitakse, et kaup on Eestist pärit, vaba haigustest ja et see tuleb lasta läbi tolliga 0,70. Ühtlasi märgitakse tunnistuses ära, missuguse kuu kontingendi arvele kuulub vastav lihasaadetis. Päritolutunnistust enam tarvis ei ole.

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	14. V	15. V	16. V	17. V	19. V	20. V	21. V	23. V	24. V	26. V	27. V
Frank . . .	123.86	123.86	123.85	123.88	123.92	123.96	123.94	123.93	123.94	123.94	123.94
Dollar . . .	4.8597	4.86	4.86	4.8598	4.8598	4.8601	4.8613	4.8606	4.8594	4.8591	4.8591
Rootsi kroon	18.12	18.126	18.117	18.117	18.116	18.122	18.12	18.116	18.116	18.105	18.106
Daani kroon	18.163	18.162	18.163	18.162	18.162	18.163	18.165	18.163	18.162	18.162	18.161
Norra kroon	18.162	18.16	18.163	18.161	18.162	18.162	18.163	18.162	18.162	18.158	18.158
Saksa mark .	20.362	20.363	20.368	20.37	20.371	20.37	20.367	20.367	20.367	20.365	20.363
Soome mark	192.95	193.	193.05	192.95	193.	192.95	193.	193.05	193.06	193.	193.
Floriin . . .	12.0887	12.0886	12.0843	12.0862	12.0881	12.0896	12.0875	12.0868	12.0831	12.017	12.0818
Liira . . .	92.68	92.69	92.68	92.69	92.72	92.72	92.72	92.73	92.74	92.76	92.78
Helveetsia fr.	25.13	25.125	25.132	25.127	25.13	25.132	25.117	25.116	25.116	25.118	25.111
Cehhosl. kr..	164.05	164	164.	163.95	163.95	163.95	163.95	164.	163.91	163.87	163.78
Belgia frank	34.50	34.81	34.822	34.826	34.812	34.815	34.827	34.826	34.823	34.818	34.82 ^{1/4}
Sillingid . .	34.50	34.50	34.51	34.51	34.51	34.51	34.51	34.51	34.51	34.50	34.51
Pengo . . .	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78	27.78
Latt	25.21	25.22	25.22	25.22	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.20	25.21
Litt	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.62	48.62
Cerv. . . .	9.35		9.44	9.44	9.44	9.44	9.44	9.443	9.44 ^{3/8}	9.44 ^{3/8}	9.443
Eesti kroon .	18.21	18.24	18.24	18.23	18.24	18.24	18.24	18.24	18.23	18.24	18.24
Höbe p/unts	19 ^{1/16}	19.	19 ^{1/4}		18 ^{3/4}	18 ^{13/16}	18 ^{3/8}	18 ^{3/4}	18 ^{3/8}	18 ^{1/4}	18 ^{1/4}
Plaat. p/unts				145/150							
Kuld p/u. .									145/150		

	B E R L I I N										
	15. V	16. V	17. V	19. V	20. V	21. V	22. V	23. V	24. V	26. V	27. V
Naelsterling .	20.363	20.367	20.37	20.368	20.371	20.364	20.365	20.366	20.364	20.364	20.36
Frank . . .	16.44	16.445	16.44	16.44	16.435	16.425	16.43	16.43	16.435	16.425	16.43
Dollar . . .	4.190	4.191	4.1915	4.1915	4.1910	4.190	4.190	4.1905	4.1905	4.191	4.191
Rootsi kroon	112.33	112.39	112.46	112.44	112.40	112.36	112.37	112.37	112.43	112.47	112.45
Daani kroon	112.12	112.14	112.15	112.16	112.14	112.12	112.13	112.13	112.15	112.14	112.12
Norra kroon	112.10	112.11	112.12	112.13	112.13	112.13	112.12	112.12	112.12	112.12	112.12
Soome mark	10.552	10.552	10.554	10.553	10.553	10.55	10.548	10.547	10.548	10.55	10.552
Floriin . . .	168.52	168.56	168.54	168.52	168.46	168.47	168.49	168.47	168.53	168.57	168.57
Liira	21.975	21.98	21.975	21.97	21.97	21.97	21.97	21.955	21.96	21.955	21.95
Helveetsia fr.	81.04	81.045	81.05	81.04	81.	81.04	81.125	81.07	81.035	81.065	81.07
Cehhosl. kr..											
Belgia frank	58.48	58.475	58.485	58.48	58.485	58.48	58.48	58.47	58.475	58.465	58.47

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu, pehme	Kroonid.	„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest ühes valge puuvilase kotiga.	Kroonid
„ ja Inglise 100 kg.	43.00—45.50	Püülijahu:	
„ sõre, Ameerika ja Inglise	„ 43.00—45.50	Rukkipüül patent (à 50 kg.) harilik	22.50
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski		„Eesti Parem“ saiajahu (à 50 kg.)	41.50
Jahu: rukki	„ 10.50—11.40	„Kalev“	39.00
rukkipüül	„ 18.00—19.00	„Taara“	38.00
nisu, pehme —		„Kungla“	34.50
sõre	„ 32.50—45.20	„Sampo“	32.50

	Kroonid		Kroonid.
Manna	(à 50 kg.)	46 00	Koks, kütte 1000 kg. 44.00—45.00
Granular	" "	43.00	" gaasi, Tall. gaasivabrik 35.00—40.00
" poolsõre	" "	45.—	Kütteturvas (Riigi turbatööst) 1000 kg. 12.85
" sõre	" "	45.50	Põlevkivi, I sort A fr. Kohtla j. 6.10
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.		" I " B 5.50
Jahu, rukki	" "	10.45—11.25	" II " B 4.90
" " pütül	" "	18.00—18.60	" III " 2.75
" nisu, pehme — sõre	" "	32.70—45.20	" asfalt, mastiks netto . 100 kg. 7.25
Rukis, Eesti	" "	10.50	" fenolaat, netto 9.00
" Saksamaa	" "	9 —	Karbolineum A & B 17.—
" Poola	" "	8.75—9.—	" C gudrong 15.—
Kaerad, toidu, Eesti	" "	11.—11.20	Estobituumen pigi D & E 10.25—10.75
" Saksamaa	" "	10.25—10.50	" tooresõli, netto 7.25
Odrad, õlle	" "	13.—	" raskeõli 10.25
" toidu	" "	12.—	" mootornafta 9.—
Herned, rohelised, Vene	" "	18.—	Imbutusõli A netto Kohtla 10.00
" valged, Vene	" "	16.50	" B " " " " " " " 9.50
" " Hollandi	" "	22.50	" C " " " " " " " " 9.—
" Peluškini, külvi	" "	19.—	Katuselakk fr. Kohtla j. netto 10.50
Vikid	" "	17.—	Raualakk fr. Kohtla j. 25 00
Ristikhein, punane, Siberi, külvi	" "	—	Raud, sordi 14.50
Riis, Burma II	" "	36.50—37.00	" vits 18.00—30.00
Kartulid, eksport	" "	—	" plekk 20.00—28.50
" piirituse	" "	1 50—1.80	" plekk, tsingitud 33.60—37.00
Kartulitärklis „Superieur“	" "	32.—	" talad 13.50—14 00
Sirup, kartuli, 420/0	" "	40.—	Teras, inglise 75.00—100.00
Glükoos	" "	38.—	" Saksamaa 75.00—100.00
Või, eksport, I sort 1 kg.	2.05—2.11		" vedru 27.50—30 50
Margariin, välismaa	" "	1.17—1.22	" tööriistade 73.25—85.40
" kodumaa	" "	1.09—1.15	Inglitina 440.00—450.—
Kaseiin, Eesti 100 kg.	70.00—75 00		Seatina 55.00—56.00
Juust „Schweitsi“, kodumaa 1 kg.	1 50—1.60		Vaskplekk, punane 220.00—230.00
Munad, eksport, Is. (kasti 360 tk.) kast	22.95—23 85		" valge 190.00—210.00
Kakao, Hollandi 1 kg.	1.25—1.70		Tsinkplekk 90.00—95.00
" inglise	1.20—1.45		Masinaõli, 27.00—28.00
Kohv, Rio, Santos	" "	2.30—2.50	" Ameerika 29.00—31.50
" Kesk-Ameerika sordid	" "	3.10—4.80	Mootorõli 35.40—42.70
Tee, laht., Orange Pekoe, Tselon	" "	5.00—5.50	" Poola —
" " Orange Pekoe, Java	" "	3.80—5.00	Autoõli, Ameerika 39.65—103.70
" " Moning, Hiina	" "	4.00—4.70	" Poola —
Suhkur, peenike, valge, Saksam. 100 kg.	—		Linaseemneõli 95.00—97.00
" " " C-Slov.	" "	—	Värniits 97.00—100.00
" " " Poola	" "	28.25—28.50	Tsilindriõli, Ameerika 34.00—35.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	" "	—	" Vene 280 ⁰ 33 00
jaam Irboska ja Narva	" "	3.40	" " 320 ⁰ 65.00—70.00
" Saksamaa	" "	3.40	" Ameerika 280 ⁰ 31.50—36.60
Heeringad, Schoti Matties tünn	39.00—45.00		" " 320 ⁰ 44.00—54 90
Heeringad, Schoti Mattullis tünn	42.00—49.00		Nafta, Vene 12.00—13.00
Islandi	20.00		" Ameerika 12.00—13.00
Liha, sea, I sort 1 kg.	1.65—1.85		Petrooleum, Vene, sisternid ja
Liha, looma, I sort 1 kg.	0.45—0.65		vaadid 18.10—19.25
Õlikoogid, linaseemne 100 kg.	14.50		" Am., sistern. ja vaadid 18.10—19.25
" päevalille	12.00		Bensiin, Vene 41.40
" suhkrupedi	5.00		" " II sort 38.65
" kookos	15.50		Bensiin, Ameerika 41.40
Jahu, päevalille	12.50		Eesti traktorbensiin —
Segajõutoit I s.	14.50		Pesusooda, kodumaa 9.50—10.00
" II s.	12.50		Seebikivi 25.00—29.00
Soja tangud	16.—		Värvid nigros., veessulav, välism. 5.50
Nisukliid	7.50—8.50		" tsinkvalge, välism. 1 kg. 0.80
Puuvillane riie, Bjas netto meeter	0.57—0.72		" tinavalge, " 0.89
" Mitkal, "	0.44—0.53		" ooker, " 0.17—0.24
Lina, Petseri saatejaam . 1000 kg.	945.50		Väetisained, salpeeter, Norra 100 kg —
" Võru	915.00—945.50		" " Čiili —
" Liivi	823.00—854.—		" superfosfaat 18—20% " —
" Tartu	823.50—854.—		" Thomasjahu 17—18% " —
Kivistüsi, auru, Yorkshire,	" "		" Lubjasalpeeter —
2 korda pestud 1000 kg.	28.00—28.50		Kaalisool —
" " Newcastle	26.50—27 00		" " 40% —
" sepa	29.00—30.00		" Kainiit 12% —
			Väävelhapuammoniaak —

Lubjalämmastik	100 kg.	—
Fosforiit Eesti 25—27%	"	—
Leunasalpeeter 26%	"	—
Nitrofoska	"	—
Paber, rotatsiooni	100 kg.	23.20
Tsement, Portland, Kunda, püüt 170 kg.	tünn	8.90
Kriit, pestud	100 kg.	6.90—7.30
Kiviõrv	"	13.00—14.00
Puutiõrv	"	22.—
Lubi	"	2.65—3.05
Kips, tükikides, franko vagun		
Irboska 1000 kg.		15.25
jahvatatud	"	24.40
krohvimise	"	36.60—42.70
Telliskivid, I s. Loksa, fr. Tallinn	1000 tk.	51.00—52.00
Silikaat I s., fr. vabrik	"	45.—
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi)		130.—
Nahk, talla, Eesti	1 kg.	2.70—3.60
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I srt.	"	3.75
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II srt.	"	2.65

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling Inglise naela (lbs) eest
Ingl. pensi (d) loko 27. V 8.49, mai 8.12, juuli 8.01, okt. 7.82. 28. V Ingl. pensi (d) loko 8.54, mai 8.20, juuli 8.07, okt. 7.88.

Tall. peekonsigade nädalahinnad 25.—31. V. 1930. a.

Peekonsigade tapakaalud I sort	II sort	III sort
60—72 kg	1,03	0,99
55—59,5 "		0,94
72,5—75 "	0,99	0,96
50—54,5 "		0,91
75,5—80 "	0,96	0,94

Lina Prahid:

Tallinn — Stettiin	1000 kg. sh	22/6
" — Ghent	1016 kg. "	23/—
" — Dundee	" "	32/
" — Belfast	" "	47/6

Puumaterjalid Standard

Tallinn — London	" sh	38/—
" — Hull	" "	42/6
" — Manchester	" "	47/6
" — Grangemouth	" "	35/
" — Belfast	" "	57/6
" — Dundee	" "	35/—
" — Antwerpen	" "	37/6
" — Ghent	" "	35/—
" — Rotterdam	" Hfl.	19/—
" — Amsterdam	" "	21/—

Segakaup

Tallinn — Stettiin	1000 kg. sh	18—25/—
" — London	1016 kg. "	15—40/—
" — Stokholm	1000 kg. Rmk.	10—30—
" — Stettiin	või tünn sh	1/6—
" — London	" " "	3/—

Tallinna börsi kursisedel.

		21. V.	22. V.	23. V.	24. V.	26. V.	27. V.
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	3.7510	3.75	3.75	3.7505	3.7515	3.7515
	M.	3.7610	3.76	3.76	3.7605	3.7615	3.7615
1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.23	18.23	18.23	18.23	18.23	18.23
	M.	18.28	18.28	18.28	18.28	18.28	18.28
London 1 naelsterl.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	89.50	89.50	89.50	89.50	89.50	89.50
	M.	90.10	90.10	90.10	90.10	90.10	90.10
Berliin 100 S. riigim.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9.44	9.44	9.14	9.44	9.44	9.44
	M.	9.49	9.49	9.49	9.49	9.49	9.49
Helsingi 100 Soome m.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.60	100.60	100.60	100.65	100.65	100.70
	M.	101.20	101.20	101.20	101.25	101.25	101.30
Stokholm 100 Rootsi kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.35	100.35	100.35	100.35	100.35	100.35
	M.	100.95	100.95	100.95	100.95	100.95	100.95
Kopenh. 100 Daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.35	100.35	100.35	100.35	100.35	100.35
	M.	100.95	100.95	100.95	100.95	100.95	100.95
Oslo 100 Norra kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70
	M.	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95
Pariis 100 Prants. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.80	150.80	150.80	150.80	150.85	150.90
	M.	151.60	151.60	151.60	151.60	151.65	151.70
Amsterd. 100 flooriini	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.25	72.25	72.25	72.25	72.25	72.25
	M.	72.75	72.75	72.75	72.75	72.75	72.75
Riig 100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.55	72.55	72.60	72.60	72.60	72.55
	M.	73.15	73.15	73.20	73.20	73.20	73.15
Zürich 100 Helv. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.35	52.35	52.35	52.35	52.35	52.35
	M.	52.85	52.85	52.85	52.85	52.85	52.85
Brüssel 100 belgat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.65	19.65	19.65	19.65	19.65	19.65
	M.	20.05	20.05	20.05	20.05	20.05	20.05
Milaano 100 liirat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10
	M.	11.30	11.30	11.30	11.30	11.30	11.30
Praha 100 Cehh. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.80	52.80	52.80	52.80	52.80	52.80
	M.	53.40	53.40	53.40	53.40	53.40	53.40
Viin 100 Austr. sh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.60	65.60	65.60	65.60	65.60	65.60
	M.	66.30	66.30	66.30	66.30	66.30	66.30
Budapest 100 pengot	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.80	41.80	41.80	41.80	41.80	41.80
	M.	43.—	43.—	43.—	43.—	43.—	43.—
Varssav 100 slotti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	37.—	37.—	37.—	37.—	37.—	37.—
	M.	37.60	37.60	37.60	37.60	37.60	37.60
Kaunas 100 litti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	195.—	194.—	193.25	193.25	193.—	193.—
	M.	196.50	195.50	194.75	194.75	194.50	194.50
Moskva 100 rubla (čekk)	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.90	72.90	72.90	72.90	72.90	72.90
	M.	73.50	73.50	73.50	73.50	73.50	73.50
Danzig 100 guld-nat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	—	—	—	—	—	—
	M.	—	—	—	—	—	—

H. W. Schneider.

Tallinn, Estoonia puistee Kõnetr 19-28

Raud- ja terasriistad,
ehitus- ja tööstustarbed.

Müük suurel ja väikesel arvul.

METALLITÖÖSTUSE OSAÜHING

„TÖÖSTUR“

TALLINNAS, NARVA MAANTEE 63, KÕNETRAAT 40-36.

Müüakse laost igasugusel arvul mitmesuguseid ehitustarbeid, nagu:

praeahjud, ahju-, kriska-, kerise- ja tahma-
uksed, akna- ja uksehinged, akna garnituu-
rid ja nurkraudad, auruklapid, õhuvoolu-restid,
mutriseibid ja muud rauakaubad.

Töö nägus ja korralik. Hinnad odavad. Maksutingimused soodsad.

Tellimised täidetakse kiiresti ja korralikult.

METALLITÖÖSTUSE O.-Ü. „TÖÖSTUR“

TALLINNAS, NARVA MAANTEE 63, KÕNETRAAT 40-36.